

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SPLOŠNEGA SODIŠČA (šesti senat)

z dne 15. julija 2015*

„Konkurenca — Omejevalni sporazumi — Evropski trg jekla za prednapenjanje — Določanje cen, razdelitev trga in izmenjava poslovno občutljivih informacij — Sklep o ugotovitvi kršitve člena 101 PDEU — Sodelovanje v upravnem postopku — Smernice o načinu določanja glob iz leta 2006 — Razumni rok“

V zadevah T-413/10 in T-414/10,

Socitrel – Sociedade Industrial de Trefilaria, SA, s sedežem v Trofi (Portugalska), ki jo zastopata F. Proença de Carvalho in T. Faria, odvetnika,

tožeča stranka v zadevi T-413/10,

Companhia Previdente – Sociedade de Controle de Participações Financeiras, SA, s sedežem v Lizboni (Portugalska), ki jo zastopata D. Proença de Carvalho in J. Caimoto Duarte, odvetnika,

tožeča stranka v zadevi T-414/10,

proti

Evropski komisiji, ki jo zastopajo F. Castillo de la Torre, P. Costa de Oliveira in V. Bottka, agenti, skupaj z M. Marquesom Mendesom, odvetnikom,

tožena stranka,

zaradi predloga za razglasitev ničnosti in spremembo Sklepa Komisije C(2010) 4387 final z dne 30. junija 2010 v zvezi s postopkom na podlagi člena 101 PDEU in člena 53 Sporazuma EGP (zadeva COMP/38.344 – Jeklo za prednapenjanje), ki je bil spremenjen s Sklepom Komisije C(2010) 6676 final z dne 30. septembra 2010 in s Sklepom Komisije C(2011) 2269 final z dne 4. aprila 2011,

SPLOŠNO SODIŠČE (šesti senat),

v sestavi S. Frimodt Nielsen (poročevalec), predsednik, F. Dehousse in A. M. Collins, sodnika,

sodni tajnik: J. Palacio González, glavni administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 17. novembra 2014

izreka naslednjo

* * Jezik postopka: portugalsčina.

Sodbo¹ [...]

Postopek in predlogi strank

1. Zadeva T-413/10 – Socitrel/Komisija

- 60 Družba Socitrel je 15. septembra 2010 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila to tožbo.
- 61 Družba Socitrel je z ločenim aktom 16. septembra 2010 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila predlog za odlog izvršitve izpodbijanega sklepa. Ta predlog je bil zavržen s sklepom predsednika Splošnega sodišča z dne 13. aprila 2011, Socitrel/Komisija (T-413/10 R, EU:T:2011:179), odločitev o stroških pa je bila pridržana.
- 62 Družba Socitrel je z aktom, ki ga je 10. decembra 2010 vložila v sodnem tajništvu Splošnega sodišča, navedla, da zaradi sprejetja prvega sklepa o spremembi zahteva možnost prilagoditve svojih tožbenih razlogov.
- 63 Splošno sodišče je s sklepom z dne 6. junija 2011 Komisijo pozvalo, naj mu predloži drugi sklep o spremembi. Komisija je to storila 17. junija 2011.
- 64 Družba Socitrel je po sprejetju drugega sklepa o spremembi z aktom, ki je bil v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložen 2. avgusta 2011, znova prilagodila tožbene razloge in predloge.
- 65 Pisni postopek se je končal 21. novembra 2011 z vložitvijo duplike Komisije v jeziku postopka.
- 66 Sodnik poročevalec je bil po spremembi sestave senatov Splošnega sodišča 23. septembra 2013 razporejen v šesti senat, ki mu je bila 27. septembra 2013 dodeljena obravnavana zadeva.
- 67 Predhodno poročilo iz člena 52(2) Poslovnika Splošnega sodišča z dne 2. maja 1991 je bilo 31. marca 2014 predloženo šestemu senatu.
- 68 Splošno sodišče je 8. maja 2014 v okviru ukrepov procesnega vodstva iz člena 64 Poslovnika z dne 2. maja 1991 na družbo Socitrel in Komisijo naslovilo seznam 16 pisnih vprašanj.
- 69 Komisija in družba Socitrel sta se na te ukrepe odzvali z dopisoma z dne 6. oziroma 9. junija 2014.
- 70 Splošno sodišče je 17. septembra 2014 na podlagi poročila sodnika poročevalca odločilo, da začne ustni postopek.
- 71 Družba Socitrel Splošnemu sodišču predlaga, naj:
- člena 1 in 2 izpodbijanega sklepa razglasi za nična v delu, v katerem se nanašata nanjo;
 - podredno, člen 2 izpodbijanega sklepa razglasi za delno ničen v delu, ki se nanaša na družbo Socitrel, in zniža znesek globe, ki ji je bil naložen;
 - Komisiji naloži plačilo stroškov.

1 — Navedene so le točke te sodbe, za katere Splošno sodišče meni, da je njihova objava koristna.

72 Komisija Splošnemu sodišču predlaga, naj:

- tožbo zavrne;
- družbi Socitrel naloži plačilo stroškov.

2. Zadeva T-414/10 – Companhia Previdente/Komisija

73 Družba Companhia Previdente je 15. septembra 2010 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila to tožbo.

74 Z ločenim aktom, ki je bil 16. septembra 2010 vpisan v sodnem tajništvu Splošnega sodišča, je družba Companhia Previdente vložila predlog za odložitev izvršitve izpodbijanega sklepa. Ta predlog je bil zavrjen s sklepom z dne 10. junija 2011, Companhia Previdente/Komisija (T-414/10 R, EU:T:2011:268), odločitev o stroških pa je bila pridržana.

75 Družba Companhia Previdente je z aktom, ki ga je 10. decembra 2010 vložila v tajništvo Splošnega sodišča, navedla, da zaradi sprejetja prvega sklepa o spremembi zahteva možnost prilagoditve svojih tožbenih razlogov.

76 Splošno sodišče je s sklepom z dne 6. junija 2011 Komisijo pozvalo, naj mu predloži dokumente. Komisija je to storila 17. junija 2011.

77 Družba Companhia Previdente je po sprejetju drugega sklepa o spremembi z aktom, ki je bil v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložen 2. avgusta 2011, znova prilagodila tožbene razloge in predloge.

78 Pisni postopek se je končal 21. novembra 2011 z vložitvijo duplike Komisije v jeziku postopka.

79 Sodnik poročevalec je bil po spremembi sestave senatov Splošnega sodišča 23. septembra 2013 razporejen v šesti senat, ki mu je bila 27. septembra 2013 dodeljena obravnavana zadeva.

80 Predhodno poročilo iz člena 52(2) Poslovnika z dne 2. maja 1991 je bilo 31. marca 2014 predloženo šestemu senatu.

81 Splošno sodišče je 8. maja 2014 v okviru ukrepov procesnega vodstva iz člena 64 Poslovnika z dne 2. maja 1991 na družbo Companhia Previdente in Komisijo naslovilo seznam 16 pisnih vprašanj.

82 Komisija in družba Companhia Previdente sta se na te ukrepe odzvali z dopisoma z dne 6. oziroma 9. junija 2014.

83 Splošno sodišče je 17. septembra 2014 na podlagi poročila sodnika poročevalca odločilo, da začne ustni postopek.

84 Družba Companhia Previdente Splošnemu sodišču predlaga, naj:

- člene 1, 2 in 4 izpodbijanega sklepa razglasi za nične v delu, v katerem se nanašajo nanjo;
- ugotovi, da vsako zmanjšanje zneska globe, naložene družbi Socitrel, v okviru drugih tožb v zvezi s kršitvami, za katere bi družba Companhia Previdente odgovarjala solidarno, povzroči ustrezno samodejno zmanjšanje zneska globe, solidarno naložene tej družbi;
- Komisiji naloži plačilo stroškov.

3. Združitev zadev T-413/10, T-414/10 in T-409/13, Companhia Previdente in Socitrel/Komisija, za namene ustnega postopka, in izbris zadeve T-409/13, Companhia Previdente in Socitrel/Komisija

- 85 Družbi Companhia Previdente in Socitrel sta 2. avgusta 2013 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložili tožbo zoper dopis, ki jima ga je 24. maja 2013 poslal generalni direktor GD Komisije za konkurenco.
- 86 Ta zadeva je bila v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vpisana pod številko T-409/13. S sklepom z dne 30. junija 2014 so bile zadeve T-413/10, T-414/10 in T-409/13 združene za ustni postopek.
- 87 Tožeči stranki sta z dopisom, ki sta ga 11. novembra 2014 poslali sodnemu tajništvu Splošnega sodišča, umaknili tožbo, vloženo v okviru zadeve T-409/13. Ker je Komisija v dopisu z dne 14. novembra 2014 navedla, da ne nasprotuje umiku tožbe, in je predlagala, naj se tožečima strankama naloži plačilo stroškov, je Splošno sodišče napravilo uradni zaznamek o tem umiku v zapisniku obravnave z dne 17. novembra 2014, v katerem je odredilo izbris zadeve T-409/13 iz vpisnika Splošnega sodišča in naložitev plačila stroškov te zadeve tožečima strankama.

Pravo

- 88 Zadevi T-413/10 in T-414/10 sta bili združeni za namene te sodbe, ker stranki, ki sta bili o tem vprašani na obravnavi, temu nista nasprotovali.
- 89 Družba Socitrel v utemeljitev tožbe navaja osem tožbenih razlogov in dva dodatna razloga, navedena v okviru druge prilagoditve tožbenih razlogov in predlogov.
- 90 Družba Companhia Previdente v utemeljitev tožbe navaja štiri tožbene razloge in dva dodatna razloga, navedena v okviru druge prilagoditve tožbenih razlogov in predlogov.
- 91 Prvi tožbeni razlog, ki ga navaja družba Socitrel, se nanaša na neobstoje obrazložitve in kršitev njenih pravic do obrambe, ker naj bi v bistvu v izpodbijanem sklepu manjkali različni elementi za razumevanje, kako je Komisija določila znesek globe.
- 92 Drugi tožbeni razlog, ki ga je navedla družba Socitrel, se nanaša na kršitev razumnega roka.
- 93 Tretji tožbeni razlog družbe Socitrel se nanaša na kršitev dolžnosti skrbnega ravnanja, ki jo ima Komisija, pravice do obrambe ter načel lojalnosti, dobre vere in varstva zaupanja v pravo, ker je Komisija dvakrat spremenila prvotni sklep.
- 94 Četrty tožbeni razlog družbe Socitrel se nanaša na kršitev člena 101(1) PDEU, člena 23(2) Uredbe št. 1/2003, načel sorazmernosti, osebne odgovornosti in domneve nedolžnosti ter na neobstoje obrazložitve in neupoštevanje prejšnje prakse odločanja s strani Komisije, ker naj bi Komisija preseгла najvišji znesek globe, ki se je lahko naložil družbi Socitrel.
- 95 Ta tožbeni razlog ima tri dele.
- 96 Prvi del četrtega tožbenega razloga se nanaša na to, da je Komisija nepravilno ugotovila solidarno odgovornost družbe Companhia Previdente in da je bila posledično zgornja meja 10 % prometa nepravilno izračunana na podlagi prometa družbe Companhia Previdente, in ne prometa družbe Socitrel. Ta trditev je predmet tudi prvega in drugega tožbenega razloga, ki ju je navedla družba Companhia Previdente.

- 97 Drugi del četrtega tožbenega razloga, naveden podredno, se nanaša na napačno upoštevanje prometa družb Emesa, Galycas in ITC pri izračunu zgornje meje 10 %. Ta trditev je tudi predmet prvega dela tretjega tožbenega razloga družbe Companhia Previdente.
- 98 Tretji del četrtega tožbenega razloga, naveden še bolj podredno, se nanaša na napačno upoštevanje prometa družbe Companhia Previdente v letu 2009. Ta trditev je tudi predmet drugega dela tretjega tožbenega razloga družbe Companhia Previdente.
- 99 Peti tožbeni razlog, ki ga navaja družba Socitrel, se nanaša na kršitev načel sorazmernosti in varstva zaupanja v pravo pri uporabi točk 13 in 22 smernic iz leta 2006 ter na neobstoj obrazložitve, ker naj bi Komisija stopnjo teže v zvezi z globo, ki jo je bilo treba naložiti družbi Socitrel, nepravilno določila na 18 %.
- 100 Šesti tožbeni razlog družbe Socitrel se nanaša na kršitev načel sorazmernosti in enakega obravnavanja, ker Komisija manjše ali pasivne vloge, ki jo je imela ta družba, ni upoštevala kot olajševalno okoliščino.
- 101 Sedmi tožbeni razlog družbe Socitrel se nanaša na kršitev načel sorazmernosti in enakega obravnavanja, ker Komisija njenega dejanskega sodelovanja ni upoštevala kot olajševalno okoliščino.
- 102 Osmi tožbeni razlog družbe Socitrel se nanaša na kršitev načel sorazmernosti in enakega obravnavanja zaradi neupoštevanja ekonomskih okoliščin krize in plačilne nezmožnosti družbe Socitrel. Ta trditev je prav tako predmet četrtega tožbenega razloga, ki ga je družba Companhia Previdente navedla podredno.
- 103 Tožeči stranki sta z dopisom, ki sta ga 11. novembra 2014 poslali sodnemu tajništvu Splošnega sodišča, umaknili ta tožbeni razlog. Uradni zaznamek o tem umiku je bil napravljen v zapisniku obravnave, ki je bila 17. novembra 2014.
- 104 Družbi Socitrel in Companhia Previdente poleg tega v okviru druge prilagoditve svojih tožbenih razlogov in predlogov navajata dodaten tožbeni razlog, ki se nanaša, kar zadeva družbo Socitrel, na kršitev načel enakega obravnavanja, sorazmernosti in varstva zaupanja v pravo ter na neobstoj obrazložitve, in kar zadeva družbo Companhia Previdente, na kršitev načel enakega obravnavanja, sorazmernosti in varstva zaupanja v pravo, ker družbi Socitrel in Companhia Previdente nista bili obravnavani enako kot družbi Arcelor in SLM, katerima je bil znesek globe znižan, medtem ko tožečima strankama ni bil.
- 105 Nazadnje, družbi Socitrel in Companhia Previdente navajata drugi dodatni tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev načel dolžnosti skrbnega ravnanja, lojalnosti, dobre vere in pravne varnosti, ker je Komisija leta 2011 znova spremenila prvotni sklep.

1. Prvi tožbeni razlog družbe Socitrel: neobstoj obrazložitve in kršitev njenih pravic do obrambe

Povzetek načel

- 106 V skladu z ustaljeno sodno prakso mora biti obrazložitev, ki je zahtevana v členu 296 PDEU, prilagojena vrsti obravnavanega akta ter mora jasno in nedvoumno izražati razlogovanje institucije, ki je akt izdala, tako da se lahko zadevne osebe seznanijo z utemeljitvijo sprejetega ukrepa in da lahko pristojno sodišče opravi nadzor. Obveznost obrazložitve je treba presojati glede na okoliščine posameznega primera, zlasti glede na vsebino akta, naravo podanih razlogov in interes za pridobitev pojasnil, ki ga lahko imajo naslovniki ali druge osebe, ki jih akt neposredno in posamično zadeva. Ne zahteva se, da obrazložitev vsebuje vse upoštevne dejanske in pravne elemente, saj je treba vprašanje, ali obrazložitev akta izpolnjuje zahteve iz člena 296 PDEU, presojati tako glede na njegovo besedilo kot tudi glede na njegovo sobesedilo in celoto pravnih pravil, ki urejajo zadevno področje (sodbe

z dne 2. aprila 1998, Komisija/Sytraval, in Brink's France, C-367/95 P, Recueil, EU:C:1998:154, točka 63; z dne 30. septembra 2003, Nemčija/Komisija, C-301/96, Recueil, EU:C:2003:509, točka 87, in z dne 22. junija 2004, Portugalska/Komisija, C-42/01, ZOdl., EU:C:2004:379, točka 66).

Utemeljenost prvega tožbenega razloga

- 107 Na kratko je treba spomniti na trditve, ki jih je družba Socitrel navedla v utemeljitev tožbenega razloga in ki so bile spremenjene po sprejetju prvega sklepa o spremembi.
- 108 Družba Socitrel je v tožbi v bistvu trdila, da v prvotnem sklepu manjkajo različni elementi za razumevanje, kako je Komisija določila znesek globe; posledica tega je po njenem mnenju pomanjkljiva obrazložitev, ki pomeni kršitev njene pravice do obrambe.
- 109 Tako po mnenju družbe Socitrel v prvotnem sklepu niso bili navedeni niti promet niti vrednost prodaje, ki sta bila upoštevana pri določitvi osnovnega zneska, niti parametri, upoštevani pri določitvi stopnje teže in dodatnega zneska na 18 %.
- 110 Poleg tega je družba Socitrel trdila, da zaradi tega, ker so bili številni odlomki sklepa, ki ji je bil poslan, zaupni, ni mogla ugotoviti, na katere premise se je Komisija oprla pri določitvi zneska globe.
- 111 Družba Socitrel je po sprejetju drugega sklepa o spremembi prilagodila prvi tožbeni razlog.
- 112 Na eni strani družba Socitrel v bistvu trdi, da sprememba prvotnega sklepa s strani Komisije dokazuje utemeljenost njenega prvega tožbenega razloga, kot ga je predstavila v tožbi.
- 113 Na drugi strani pa meni, da s prvim sklepom o spremembi niso bile odpravljene večje pomanjkljivosti, ki jih je grajala v tožbi, med drugim v zvezi s stopnjo, ki jo je Komisija upoštevala glede teže kršitve in dodatnega zneska.
- 114 Poleg tega ugotavlja, da Komisija v prvem sklepu o spremembi v zvezi z njo razlikuje med dvema obdobjema kršitve (točka 5 obrazložitve), hkrati pa upošteva enak promet za vsako izmed teh obdobj, vendar ne da bi se to razlikovanje po njenem mnenju odražalo v nadaljevanju prvega sklepa o spremembi in zlasti v točki 7 njegove obrazložitve, v kateri je bilo v zvezi z njo upoštevano le eno obdobje kršitve.
- 115 Družba Socitrel dodaja, da Komisija v točki 8 obrazložitve prvega sklepa o spremembi priznava, da je storila napako pri izračunu dodatnega zneska, vendar ne da bi navedla, katera podjetja je zadevala ta napaka. Ta točka obrazložitve napotuje na preglednico v točki 5 obrazložitve istega sklepa, v kateri je naveden promet za več obdobj kršitve. Domneva, da je treba iz te napotitve sklepati, da jo je torej morala zadevati napaka, ki je vplivala na izračun dodatnega zneska, kar vodi, kot se zdi, k znižanju osnovnega zneska globe, ki ji je bil naložen, tako da je ta znesek z 22.500.000 EUR dejansko znižan na 20.000.000 EUR. Glede tega ima številne domneve, ki po njenem mnenju dokazujejo neobstoj obrazložitve.
- 116 Komisija te trditve izpodbija.

Navedba vrednosti prodaje

- 117 Najprej je treba ugotoviti, da so bile s prvim sklepom o spremembi odpravljene nekatere pomanjkljivosti v prvotnem sklepu, zlasti v zvezi z določitvijo upoštevanе vrednosti prodaje (točka 5 obrazložitve prvega sklepa o spremembi).

118 S tega vidika so trditve, ki jih je družba Socitrel navedla v utemeljitev prvega tožbenega razloga v zvezi s to pomanjkljivostjo v prvotnem sklepu, postale brezpredmetne.

Dve obdobji kršitve, med katerima je Komisija razlikovala v točki 5 obrazložitve prvega sklepa o spremembi

119 Poleg tega je Komisija, kot navaja družba Socitrel, v preglednici o vrednosti prodaje v točki 5 obrazložitve prvega sklepa o spremembi razlikovala med dvema obdobjema, zlasti v zvezi z družbo Socitrel.

120 V tej preglednici je namreč navedeno, da za obdobje od 7. aprila 1994 do 8. januarja 1996 znesek, ki ga je Komisija ugotovila na podlagi odgovorov, ki jih je družba Socitrel poslala 30. junija 2009, znaša 12.016.516 EUR. Enak znesek je upoštevan za obdobje od 9. januarja 1996 do 19. septembra 2002.

121 V točki 932 obrazložitve prvotnega sklepa je pojasnjeno, da se je „zadevno geografsko območje v času spreminjalo. Od leta 1984 do leta 1995 (obdobje kluba Zürich) je vključevalo Nemčijo, Francijo, Italijo, Nizozemsko, Belgijo, Luksemburg, Španijo in Avstrijo. Od leta 1992 (v okviru dogovorov kluba Espana) je vključevalo tudi Portugalsko. Od leta 1996 do leta 2002 (obdobje krize kluba Zürich, ko so bili pripravljene dogovori kluba Evropa na področju kvot, obdobje kluba Evropa in obdobje razširitve) je geografsko območje vključevalo iste države kot v obdobju kluba Zürich, vključno s Portugalsko, pa tudi Dansko, Švedsko, Finsko in Norveško (glej točke od 9.1.1 do 9.1.5 prvotnega sklepa). To je upoštevano pri izračunu vrednosti prodaje, pri čemer je izključena prodaja, opravljena na Portugalskem pred 15. decembrom 1992, ter prodaja na Danskem, Švedskem, Finskem in Norveškem pred 9. januarjem 1996.

122 Iz točke 5 obrazložitve prvega sklepa o spremembi je razvidno, da je Komisija razlikovala med več obdobji, kar zadeva vrednost prodaje, ki jo je bilo treba upoštevati (od 1. januarja 1984 do 21. decembra 1985; od 1. januarja 1986 do 14. decembra 1992; od 15. decembra 1992 do 31. decembra 1993; od 1. januarja 1994 do 8. januarja 1996; od 9. januarja 1996 do 19. septembra 2002), glede na geografsko območje, ki ga je zadeval kartel.

123 Kršitev, ki jo Komisija očita družbi Socitrel, se je izvajala v dveh izmed teh obdobj (od 7. aprila 1994 (datum, ki ga je Komisija ugotovila kot začetek sodelovanja družbe Socitrel pri kršitvi) do 8. januarja 1996 in od 9. januarja 1996 do 19. septembra 2002), ki ju je Komisija torej upoštevala.

124 Vendar je Komisija v točki 949 obrazložitve prvotnega sklepa odločila, da je treba glede na to, da se je družba Socitrel pozno seznanila z evropsko razsežnostjo kartela, upoštevati le njeno prodajo v Španiji in na Portugalskem.

125 Nujnost upoštevanja prodaje na Danskem, Švedskem, Finskem in Norveškem po 9. januarju 1996 (točka 932 obrazložitve izpodbijanega sklepa) v zvezi s člani kartela, ki jih je zadevalo to geografsko območje, zato ni vplivala na družbo Socitrel. To pojasnjuje, zakaj je vrednost prodaje, upoštevana v točki 5 obrazložitve prvega sklepa o spremembi, enaka za obe obdobji kršitve, med katerima je razlikovala Komisija.

126 Poleg tega je Komisija priznala, da je storila napako, ko je v prvotnem sklepu dvakrat upoštevala dodatni znesek zaradi upoštevanja dveh obdobji kršitve, zlasti v zvezi z družbo Socitrel.

127 Vendar je to napako popravila s sprejetjem prvega sklepa o spremembi, zaradi česar se je osnovni znesek globe, ki jo je bilo treba naložiti družbi Socitrel, po tem popravku z 22.500.000 EUR znižal na 20.000.000 EUR.

128 Poleg tega je treba dodati, da je družba Socitrel v Prilogi 8 k tožbi predložila elektronsko sporočilo GD Komisije za konkurenco z dne 13. avgusta 2010, v katerem je uradnik, zadolžen za zadevo, navedel:

„Kot je bilo navedeno v dopisu [Komisije] z dne 30. julija, je prišlo do računske napake v zvezi z vstopno pristojbino (‘entry fee’). Kar zadeva vaše stranke, to pomeni, da je znesek, naveden v preglednicah v točkah 923 in 1057 obrazložitve, previsok. S sklepom o spremembi bo to spremenjeno, znesek 22.500.000 EUR bo nadomeščen z 20.000.000 EUR. Kot je bilo že navedeno, zaradi zgornje meje [10 %] se globa, naložena vašim strankam, ne bo spremenila, prav tako se ne bo spremenila obrazložitev sklepa.“

129 V tem okviru je treba šteti, da izpodbijani sklep, kakor je bil spremenjen s prvim sklepom o spremembi, ni neobrazložen.

Stopnja 18 %, uporabljena iz naslova teže

130 Kar zadeva neobstoje obrazložitve glede teže je treba spomniti, da je bilo to preučeno v oddelku 19.1.3 obrazložitve izpodbijanega sklepa.

131 V zvezi z družbo Socitrel je treba navesti, da je Komisija v izpodbijanem sklepu menila:

- prvič, da so bila „vsa podjetja, razen družbe Fundia, [...] vpletena v razdelitev trga (določanje kvot), dodelitev kupcev in horizontalno določanje cen“ (glej točko 9 obrazložitve ter priloge od 2 do 4 k sklepu) ter da „ti dogovori spadajo med najbolj škodljive omejitve konkurence, ki izkrivljajo glavne parametre konkurence“ (točka 939 obrazložitve, oddelek 19.1.3.1 o naravi kršitve);
- drugič, da je „skupni tržni delež podjetij, za katera je bilo kršitev mogoče dokazati, mogoče oceniti na okrog 80 %, kot je pojasnjeno v točki 98“ (točka 946 obrazložitve, oddelek 19.1.3.2 o združenem tržnem deležu);
- tretjič, da se je geografski obseg kršitve postopoma spreminjal (točka 932 obrazložitve: glej točko 121 zgoraj);
- četrtič, da je „[...] za družbe Socitrel, Proderac, Fapricela in Fundia, to je podjetja, ki so sodelovala le v klubu Španija (ki je zajemal le Španijo in Portugalsko) ali v primeru zadnjega podjetja pri usklajevanju v zvezi z družbo Addtek ter za katera je bilo seznanjenost z enotno in trajajočo kršitvijo mogoče dokazati le v zelo pozni fazi kršitve (17. maja 2001 oziroma 14. maja 2001, glej oddelek 12.2.2.4), [Komisija upoštevala] [...] bolj omejen geografski obseg pri določitvi deleža vrednosti prodaje“ ter da je bil „[p]oložaj [...] drugačen za druge udeležence kluba Španija (Emesa/Galycas, Tycsa/Trefilerías Quijano), ki so hkrati sodelovali na različnih ravneh kartela in/ali za katere je bilo seznanjenost z enotno in trajajočo kršitvijo mogoče dokazati mnogo prej“ (točka 949 obrazložitve, oddelek 19.1.3.3 o geografskem obsegu).

132 Komisija sklepa, da mora biti „glede na posebne okoliščine obravnavane zadeve ob upoštevanju zgoraj obravnavanih meril v zvezi z naravo kršitve (glej oddelek 19.1.3.1) in geografskim obsegom (glej oddelek 19.1.3.3) [...] delež vrednosti prodaje, ki ga je treba upoštevati, 16 % za družbo Fundia, 18 % za družbo Socitrel, Fapricela in Proderac ter 19 % za vsa druga podjetja“ (točka 953 obrazložitve).

133 Sklepati je treba, da v tem okviru izpodbijani sklep ni neobrazložen in da je na njegovi podlagi mogoče razumeti sklepanje Komisije, ne da bi to vplivalo na utemeljenost oziroma neutemeljenost sklepa.

134 Očitek, ki ga je navedla družba Socitrel, je zato treba zavrnilo.

Stopnja, uporabljena za določitev dodatnega zneska zaradi odvrčilnega namena

- 135 Kar zadeva dodatni znesek je treba poudariti, da bo v skladu s točko 25 Smernic iz leta 2006, „Komisija, ne glede na trajanje udeležbe podjetja pri kršitvi, vključila v osnovni znesek še znesek med vključno 15 % in 25 % vrednosti prodaje, [...] z namenom odvrčanja podjetij od udeležbe pri horizontalnih sporazumih o določitvi cen, razdelitvi trga in omejitvi proizvodnje“. Sicer pa lahko „Komisija [...] tako povečanje zneska uporabi tudi v primeru drugih kršitev“, „[p]ri odločitvi, kolikšen delež vrednosti prodaje naj se upošteva v posameznem primeru, [pa] bo Komisija upoštevala več dejavnikov, zlasti tiste iz točke 22“, kot so „narava kršitve, skupni tržni delež vseh zadevnih podjetij, geografski obseg kršitve in dejstvo, ali je bila kršitev izvršena ali ne“.
- 136 Komisija je v obravnavani zadevi določila, da je stopnja, ki se uporablja za dodatni znesek, 18 %, in v točki 953 obrazložitve izpodbijanega sklepa napotila na preudarke, ki jih je v okviru presoje teže kršitve predstavila v zvezi z njeno naravo (oddelek 19.1.3.1 obrazložitve izpodbijanega sklepa) in geografskim obsegom kršitve (oddelek 19.1.3.3 obrazložitve izpodbijanega sklepa).
- 137 Sodišče pa je v sodbi z dne 11. julija 2013, Ziegler/Komisija (C-439/11 P, ZOdl., EU:C:2013:513, točke od 121 do 124), razsodilo, da je taka obrazložitev zadostna.
- 138 Zato je treba očitek, ki ga navaja družba Socitrel, zavriniti.

Kršitev pravic družbe Socitrel do obrambe

- 139 Družba Socitrel trdi, daso bile njene pravice do obrambe kršene iz dveh razlogov.
- 140 Na eni strani trdi, da je iz pomanjkljivosti v prvotnem sklepu, ki jih je Komisija delno priznala v prvem sklepu o spremembi, razvidno, da so bile njene pravice do obrambe kršene.
- 141 Te trditve ni mogoče sprejeti, ker je Splošno sodišče v dopisu z dne 29. oktobra 2010 družbo Socitrel pozvalo, naj prilagodi svoje tožbene razloge in predloge na podlagi sprejetja prvega sklepa o spremembi, kar je storila z vlogo, ki jo je 10. decembra 2010 vložila v sodnem tajništvu Splošnega sodišča.
- 142 Na drugi strani, v zvezi z njenim zatrjevanjem, da je Komisija prikrila nekatere dele izpodbijanega sklepa, zaradi česar družba Socitrel ni mogla razumeti, kako je Komisija izračunala globo, je treba ugotoviti, da se vse točke, ki jih omenja družba Socitrel (točke 1142, 1144, 1149, 1157, 1159, 1160, 1165, 1171, 1172, 1175, 1178, 1179, 1181, 1185 in 1188 obrazložitve), nanašajo na presojo zahtev v zvezi s plačilno zmožnostjo drugih podjetij.
- 143 Komisija pa mora v takem primeru zagotoviti zaupnost podatkov, ki so ji jih poslala podjetja, če ta za to zaprosijo, zlasti kadar gre za občutljive podatke o finančnem položaju podjetij.
- 144 Poleg tega Komisija pravilno trdi, da so bili družbi Socitrel poslani vsi elementi presoje, ki so jo zadevali, zlasti elementi o njeni plačilni zmožnosti.
- 145 Trditev družbe Socitrel je treba zato zavriniti in očitek, ki se nanaša na kršitve pravice do obrambe, zavriniti v celoti.
- 146 Posledično je treba prvi tožbeni razlog v celoti zavriniti.

2. Drugi tožbeni razlog družbe Socitrel: kršitev razumnega roka

Povzetek načel

- 147 Prvič, upoštevanje razumnega roka pri vodenju upravnih postopkov na področju konkurenčne politike pomeni temeljno načelo prava Unije, katerega spoštovanje zagotavljajo sodišča Unije (glej sodbo z dne 19. decembra 2012, Heineken Nederland in Heineken/Komisija, C-452/11 P, EU:C:2012:829, točka 97 in navedena sodna praksa).
- 148 Načelo razumnega roka v upravnem postopku je bilo potrjeno v členu 41(1) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, v skladu s katerim ima „vsakdo [...] pravico, da institucije, organi, uradi in agencije Unije njegove zadeve obravnavajo nepristransko, pravično in v razumnem roku“ (sodba z dne 5. junija 2012, Imperial Chemical Industries/Komisija, T-214/06, ZOdl., EU:T:2012:275, točka 284).
- 149 Drugič, razumnost trajanja postopka je treba presojati glede na okoliščine posamezne zadeve, še zlasti njen kontekst, ravnanje strank med postopkom, pomen spora za zainteresirana podjetja in zapletenost zadeve (glej v tem smislu sodbo z dne 20. aprila 1999, Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi/Komisija, od T-305/94 do T-307/94, od T-313/94 do T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 in T-335/94, Recueil, EU:T:1999:80, točka 126), po potrebi pa tudi glede na informacije ali dokazila, ki jih Komisija lahko predloži v zvezi s preiskavami, opravljenimi v upravnem postopku.
- 150 Tretjič, Sodišče je razsodilo, da je v upravnem postopku mogoče preizkusiti dve zaporedni obdobji, saj ima vsako od njiju svojo notranjo logiko. Prvo obdobje, ki traja do prejetja obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah, se začne, ko Komisija na podlagi pooblastil zakonodajalca Unije sprejme ukrepe, ki se navezujejo na očitke o storjeni kršitvi, in ji mora omogočiti, da sprejme stališče o nadaljnjem poteku postopka. Drugo obdobje traja od obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah do sprejetja dokončne odločitve. Komisiji mora omogočiti, da se dokončno opredeli do očitane kršitve (sodba z dne 21. septembra 2006, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Komisija, C-105/04 P, ZOdl., EU:C:2006:592, točka 38).
- 151 Četrtoč, iz sodne prakse izhaja, da ima kršitev načela razumnega roka lahko dve vrsti posledic.
- 152 Na eni strani lahko kršitev razumnega roka – kadar je vplivala na izid postopka – povzroči razglasitev ničnosti izpodbijanega sklepa (glej v tem smislu sodbo z dne 21. septembra 2006, Technische Unie/Komisija, C-113/04 P, ZOdl., EU:C:2006:593, točka 48 in navedena sodna praksa).
- 153 Navesti je treba, da kadar gre za uporabo pravil o konkurenci, prekoračitev razumnega roka pomeni ničnostni razlog le, če gre za sklep o ugotovitvi kršitve in če se ugotovi, da je kršitev tega načela ogrozila pravico zadevnih podjetij do obrambe. Razen v tem specifičnem primeru pa nespoštovanje obveznosti sprejetja odločitve v razumnem roku ne vpliva na veljavnost upravnega postopka na podlagi Uredbe št. 17/2003 (glej sodbo z dne 16. decembra 2003, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied in Technische Unie/Komisija, T-5/00 in T-6/00, Recueil, EU:T:2003:342, točka 74 in navedena sodna praksa, potrjeno v postopku s pritožbo z zgoraj v točki 150 navedeno sodbo Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Komisija, EU:C:2006:592, točki 42 in 43).
- 154 Ker pa ima spoštovanje pravice do obrambe, ki je načelo, za katero je bilo v sodni praksi Sodišča večkrat poudarjeno, da je temeljno (sodba z dne 9. novembra 1983, Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin/Komisija, 322/81, Recueil, EU:C:1983:313, točka 7), izjemen pomen v postopkih, kakršen je ta v obravnavani zadevi, se je treba izogniti temu, da bi bila ta pravica nepopravljivo ogrožena zaradi pretirano dolge faze preiskave in da bi to trajanje lahko oviralo pridobitev dokazov za zavrnitev obstoja ravnanj, za katera bi zadevna podjetja lahko odgovarjala. Zato preizkus morebitnega oviranja izvrševanja pravic do obrambe ne sme biti omejen samo na fazo,

v kateri imajo te pravice polni učinek, to je na drugo fazo upravnega postopka. Presoja vira morebitne oslabitve učinkovitosti pravice do obrambe se mora raztezati na ves postopek in se nanašati na njegovo celotno trajanje (zgoraj v točki 153 navedena sodba *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Komisija*, EU:C:2006:592, točka 50).

155 Na drugi strani lahko Splošno sodišče zaradi kršitve razumnega roka – kadar ni vplivala na izid postopka – pri izvrševanju svoje neomejene pristojnosti ustrezno popravi kršitev, ki je posledica prekoračitve razumnega roka upravnega postopka, in to tako, da po potrebi zniža znesek naložene globe (glej zgoraj v točki 152 navedeno sodbo *Technische Unie/Komisija*, EU:C:2006:593, točke od 202 do 204, in sodbo z dne 16. junija 2011, *Heineken Nederland in Heineken/Komisija*, T-240/07, ZOdl., EU:T:2011:284, točki 429 in 434, potrjeno z zgoraj v točki 147 navedeno sodbo *Heineken Nederland in Heineken/Komisija*, EU:C:2012:829, točka 100).

Utemeljenost drugega tožbenega razloga

156 Družba Socitrel v bistvu trdi, da je Komisija kršila razumni rok, ker je prvotni sklep sprejela šele skoraj osem let po začetku upravnega postopka, kar je po njenem mnenju škodilo spoštovanju njenih pravic do obrambe, predvsem glede na prestrukturiranje, katerega predmet je bila, in težave, ki jih je imela pri zbiranju nasprotnih dokazov zaradi odhoda več članov njenega osebja v tem času.

157 Iz navedenega izhaja, da je za to, da bi upravni postopek, ki je dolgo trajal, lahko povzročil razglasitev ničnosti izpodbijanega sklepa ali znižanje zneska globe, treba trajanje tega postopka opredeliti za pretirano dolgo.

158 V obravnavani zadevi je imel upravni postopek štiri zaporedne faze, od katerih je bila prva pred sprejetjem obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah, naslednje tri pa so sledile temu obvestilu.

159 Prva faza se je začela 9. januarja 2002, ko je Bundeskartellamt posredoval dokumente, navedene v točki 21 zgoraj, in se končala 30. septembra 2008 s sprejetjem obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah.

160 S tem se je začela druga faza (glej točke od 32 do 37 zgoraj) in se končala s sprejetjem prvotnega sklepa 30. junija 2010.

161 Potem ko je bil vložen prvi niz tožb (naveden v točki 10 zgoraj), je Komisija 30. septembra 2010 sprejela prvi sklep o spremembi (glej točko 4 zgoraj), da bi popravila razne napake, ki jih je ugotovila glede prvotnega sklepa, s čimer se je končala tretja faza upravnega postopka.

162 Nazadnje, 4. aprila 2011 se je četrta faza upravnega postopka končala s tem, da je Komisija sprejela drugi sklep o spremembi, s katerim je odobrila znižanje zneska naložene globe na eni strani družbam ArcelorMittal, ArcelorMittal Verderio, ArcelorMittal Fontaine in ArcelorMittal Wire France, na drugi strani pa družbama SLM in Ori Martin (glej točko 6 zgoraj).

163 Takoj je treba navesti, da se tožbeni razlog družbe Socitrel nanaša le na prvi dve fazi upravnega postopka.

164 Splošno sodišče je 8. maja 2014 v okviru ukrepov procesnega vodstva, določenih v členu 64 Poslovnika z dne 2. maja 1991, na Komisijo naslovilo pisno vprašanje, da bi prejelo podroben opis ukrepov, ki jih je izvedla po preiskavah, ki so potekale 19. in 20. septembra 2002, do sprejetja prvotnega sklepa.

165 Komisija se je na ta poziv odzvala z vlogo, ki jo je v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila 6. junija 2014.

- 166 Sodno tajništvo Splošnega sodišča je kopijo odgovora Komisije 16. junija 2014 posredovalo družbi Socitrel.
- 167 Komisija v odgovoru podrobno in prepričljivo izpostavlja korake, ki jih je opravila med upravnim postopkom, ter razloge, zaradi katerih je postopek trajal od leta 2002 do leta 2010.
- 168 Trajanje upravnega postopka v obravnavani zadevi pojasnjuje več dejavnikov.
- 169 Glede tega je treba upoštevati trajanje omejevalnega sporazuma (več kot 18 let), njegovo posebej veliko geografsko razširjenost (omejevalni sporazum se je nanašal na večino držav članic), delovanje omejevalnega sporazuma na geografski in časovni ravni (razni klubi, opisani v točkah od 41 do 53), število sestankov, ki so potekali v okviru raznih klubov (več kot 500), število zadevnih podjetij (17), število prijav zaradi prizanesljivosti (glej zgoraj točki 22 in 27 ter naslednje) in posebej velik obseg dokumentov, ki so bili v okviru tega predloženi ali prejeti med preiskavami in so bili v različnih jezikih, Komisija pa jih je morala pregledati, različne zahteve po dodatnih informacijah, ki jih je Komisija morala nasloviti na različna zadevna podjetja ob razvoju razumevanja omejevalnega sporazuma (glej zgoraj točke 24 in naslednje ter 36 in naslednje), število naslovnikov obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah (več kot 40), število jezikov postopka (8) in razne zahtevke v zvezi s plačilno zmožnostjo (14).
- 170 Na podlagi informacij, ki jih je predložila Komisija, ki potrjujejo posebno zapletenost zadeve, Splošno sodišče meni, da se kljub zelo dolgemu trajanju prvih dveh faz postopka ne sme šteti, da gre za pretirano dolg postopek. Zato Komisija ni kršila razumnega roka.
- 171 Tega sklepa ne ovržejo trditve družbe Socitrel, da je bila njena pravica do obrambe kršena, ker se je med letoma 2002 in 2008 skupina Companhia Previdente znatno spremenila zaradi prestrukturiranja, povezanih s pridobitvijo več družb – velikost skupine se je z 21 povečala na 27 subjektov – in ker so bila od trenutka, ko je septembra 2008 prejela obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, dejanja, ki se ji očitajo, tako oddaljena, da nobena izmed oseb, ki so bile neposredno vpletene, ni bila več prisotna oziroma sposobna spomniti se teh dejanj.
- 172 Take trditve ostajajo namreč preveč nejasne, da bi bilo mogoče oceniti njihov konkretni vpliv na pravico družbe Socitrel do obrambe. V zvezi s tem je treba spomniti, da je družba Socitrel, kot je Komisija navedla v odgovoru na ukrepe procesnega vodstva, prvo zahtevo Komisije po informacijah prejela 11. februarja 2004 in da sta bila v tej zahtevi jasno navedena predmet in obseg preiskave tako z vsebinskega kot s časovnega vidika. Od tega datuma je družba Socitrel torej lahko zbrala in Komisiji poslala vse dokaze, ki so se ji zdeli upoštevni za odgovor Komisiji. Zato se ne more sklicevati na lastno malomarnost pri zbiranju in hrambi morebitnih dokazov za namene svoje obrambe. Prav tako zaradi neobstoja kakršne koli trditve, na podlagi katere bi bilo mogoče razumeti, kako je lahko obdobje enega leta in pol med septembrom 2002 in februarjem 2004, v katerem se je Komisija seznanila z dokumenti, pridobljenimi med pregledom, ali predloženimi v okviru prijav zaradi prizanesljivosti, škodilo družbi Socitrel pri izvrševanju pravice do obrambe, Splošnemu sodišču ni treba sklepati, da ji je to obdobje lahko škodilo v tej zadevi.
- 173 Zato je treba drugi tožbeni razlog zavrni.

3. Tretji tožbeni razlog družbe Socitrel: kršitev dolžnosti skrbnega ravnanja, ki jo ima Komisija, pravice do obrambe ter načel lojalnosti, dobre vere in varstva zaupanja v pravo

Povzetek načel

- 174 Treba je spomniti, da je načelo varstva zaupanja v pravo med temeljnimi načeli Unije. V skladu s sodno prakso morajo biti za pravico do sklicevanja na to načelo izpolnjeni trije pogoji. Prvič, upravni organ mora upravičencu dati natančna, brezpogojna in skladna zagotovila, ki izhajajo iz pooblaščenih in zanesljivih virov. Drugič, ta zagotovila morajo biti taka, da pri subjektu, na katerega so naslovljena, ustvarijo upravičena pričakovanja. Tretjič, dana zagotovila morajo biti v skladu z veljavnimi predpisi (glej sodbo z dne 9. septembra 2011, Deltafina/Komisija, T-12/06, ZOdl., EU:T:2011:441, točka 190 in navedena sodna praksa).
- 175 V skladu z ustaljeno sodno prakso zajema obveznost skrbnega ravnanja obveznost Komisije, da skrbno in nepristransko preuči vse ustrezne elemente posameznega primera (sodbi z dne 21. novembra 1991, Technische Universität München, C-269/90, Recueil, EU:C:1991:438, točka 14, in z dne 16. septembra 2013, ATC in drugi/Komisija, T-333/10, Rec, EU:T:2013:451, točka 84 in navedena sodna praksa).
- 176 Razsojeno je bilo tudi, da je legitimno in v interesu dobrega upravnega vodenja, da institucija popravi napake in opustitve, ki bi jih vseboval sklep (glej v tem smislu sodbo z dne 14. decembra 2006, Nemčija/Komisija, T-314/04 in T-414/04, EU:T:2006:399, točka 45, in sklep z dne 22. novembra 2007, Investire Partecipazioni/Komisija, T-418/05, EU:T:2007:354, točka 40).

Utemeljenost tretjega tožbenega razloga

- 177 Družba Socitrel v bistvu trdi, da čeprav je bil prvotni sklep sprejet, jo je Komisija obvestila, da bo ta sklep spremenjen. Družba Socitrel naj bi tako morala vložiti tožbo, ne da bi poznala resnično bistvo sklepa, s katerim ji je bila naložena globa. Komisija naj bi tako kršila svojo dolžnost skrbnega ravnanja – kar naj bi po potrebi potrjevalo dejstvo, da je Komisija nato še drugič spremenila sklep, ne da bi ta drugi sklep o spremembi vročila družbi Socitrel – in tudi pravico te družbe do obrambe.
- 178 Vendar te utemeljitve ni mogoče sprejeti.
- 179 Komisija namreč ne sme v pravnem redu pustiti sklepa, ki vsebuje napake in opustitve, v tem okviru pa je legitimno in v interesu dobrega upravljanja, da institucija popravi napake in opustitve, ki jih vsebuje sklep (glej sodno prakso, navedeno v točki 176 zgoraj).
- 180 Zato Komisiji ni mogoče očitati, da je s prvim sklepom o spremembi popravila napake in opustitve, ki jih je ugotovila v prvotnem sklepu.
- 181 Poudariti je treba, da je Komisija tako tudi povečala obrazložitev izpodbijanega sklepa.
- 182 Komisija je prvi sklep o spremembi res sprejela po vložitvi različnih tožb, med drugim tožbe tožečih strank, ki so bile sprva vložene zoper prvotni sklep. Vendar je Splošno sodišče družbo Socitrel – tako kot druga podjetja, ki so vložila tožbo – pozvalo, naj glede na okoliščine prilagodi svoje tožbene razloge in predloge na podlagi sprejetja tega sklepa.
- 183 Ugotoviti je treba, da je družba Socitrel svoje tožbene razloge glede na prvi sklep o spremembi prilagodila z vlogo, ki jo je 10. decembra 2010 vložila v sodnem tajništvu Splošnega sodišča.

- 184 Poleg tega je družba Socitrel, čeprav ni bila naslovnica drugega sklepa o spremembi, prejela kopijo tega sklepa na pobudo Splošnega sodišča, ki jo je pozvalo, naj eventualno prilagodi svoje tožbene razloge in predloge, kar je v zvezi s tožbenimi razlogi storila z vlogo, ki jo je 2. avgusta 2011 vložilav sodnem tajništvu Splošnega sodišča.
- 185 Zato ne more trditi, da je Komisija ob sprejetju teh sklepov o spremembi kršila njeno pravico do obrambe.
- 186 Družba Socitrel trdi tudi, da je Komisija kršila načelo varstva zaupanja v pravo ter načeli lojalnosti in dobre vere, vendar razlogi za sklicevanje na zadnjenavedeni načeli v tožbi niso jasno navedeni.
- 187 Ker družba Socitrel s to trditvijo navaja, da je Komisija s popravkom prvotnega sklepa preprečila, da bi njena tožba zoper prvotni sklep uspela, je treba ugotoviti, da je Komisija v interesu dobrega upravljanja upravičeno popravila prvotni sklep, ki je vseboval napake in opustitve, preden je Splošno sodišče odločilo.
- 188 Posledično uprava z ohranitvijo sklepa, ki je vseboval napake in opustitve, do morebitne razglasitve njegove ničnosti s strani Splošnega sodišča družbi Socitrel ni mogla dati natančnih, brezpogojnih in skladnih zagotovil, ki izhajajo iz pooblaščenih in zanesljivih virov.
- 189 Komisiji prav tako ni mogoče očitati nelojalnega ravnanja in slabe vere, zgolj zato ker je spremenila sklep, ki je po njenih navedbah vseboval različne napake in opustitve.
- 190 Zato je treba tretji tožbeni razlog v celoti zavrniti.

4. Četrty tožbeni razlog družbe Socitrel in prvi trije tožbeni razlogi družbe Companhia Previdente: kršitev člena 101(1) PDEU, člena 23(2) Uredbe št. 1/2003, načel sorazmernosti, osebne odgovornosti in domneve nedolžnosti ter neobstoj obrazložitve in neupoštevanje prejšnje prakse odločanja s strani Komisije, ker je bil presežen najvišji znesek globe, ki se je lahko naložil družbi Socitrel

Prvi del četrtega tožbenega razloga družbe Socitrel ter prvi in drugi tožbeni razlog družbe Companhia Previdente: Komisija je nepravilno ugotovila solidarno odgovornost družbe Companhia Previdente, zaradi česar je bila zgornja meja 10 % prometa nepravilno izračunana na podlagi prometa družbe Companhia Previdente, in ne prometa družbe Socitrel

Pregled dejanskega stanja

- 191 Družba Companhia Previdente je družba, ki upravlja deleže v različnih družbah.
- 192 Med letoma 1994 in 1998 je imela neposredni delež v višini 21,2 % v kapitalu družbe Socitrel in v višini 70 % v kapitalu družbe Preside SGPS, ta pa je imela v lasti 70,6 % kapitala družbe Socitrel.
- 193 Družba Companhia Previdente je med 30. decembrom 1998 in 19. septembrom 2002 svoj delež v družbi Preside SGPS povečala na 100 % njenega kapitala.
- 194 Ni sporno, da je zato družba Companhia Previdente v tem obdobju v kapitalu družbe Socitrel imela delež, ki je znašal od 91,8 % do 93,7 %.
- 195 Poleg tega je družba Companhia Previdente po datumu prenehanja kršitve pridobila različne družbe, med drugim družbe Emesa, Galycas in ITC, ki jih je Komisija vse prav tako sankcionirala zaradi udeležbe v kartelu.

Povzetek izpodbijanega sklepa

196 V točkah od 765 do 768 obrazložitve izpodbijanega sklepa je navedeno:

- „(765) Med letoma 1994 in 1998 je imela [družba Companhia Previdente] neposredno v lasti 21,2 % družbe Socitrel in 70 % družbe Preside SGPS, ta pa je v istem obdobju imela v lasti 70,6 % družbe Socitrel. Družba Companhia Previdente je imela med 30. decembrom 1998 in koncem leta 2002 v lasti 100 % družbe Preside SGPS in je prek družbe Preside SGPS neposredno ali posredno nadzirala od 91,8 % do 93,7 % kapitala družbe Socitrel. Kot je pojasnjeno v točki 32 obrazložitve, so vsaj med začetkom leta 1994 in koncem leta 2002 obstajale številne trdne osebne vezi med družbama Socitrel in Companhia Previdente.
- (766) Družba Companhia Previdente trdi, da je ni mogoče šteti za solidarno odgovorno skupaj z družbo Socitrel, ker ni odločilno vplivala na ravnanje družbe Socitrel. Prvič, trdi, da Komisija ni predstavila konkretnih dejstev, iz katerih bi bilo mogoče sklepati, da je družba Companhia Previdente odločilno vplivala na družbo Socitrel. Poleg tega trdi, da za obdobje do leta 1999, ko je družba Socitrel postala njena skoraj 100-odstotna hčerinska družba, ni mogoče uporabiti domneve odločilnega vplivanja. Podjetji naj bi bili ločena subjekta z različnimi dejavnostmi in družba Socitrel naj bi samostojno opravljala svojo poslovno dejavnost. To naj bi ponazarjalo dejstvo, da naj se po odkupu družbe Socitrel izvršna uprava te družbe ne bi spremenila in naj bi ostala popolnoma neodvisna. Prav tako naj bi se družba Companhia Previdente omejila le na izvajanje svojih pravic in obveznosti družbe, kot so potrditev letnih računovodskih izkazov družbe Socitrel in sprejemanje odločitev o politiki na področju dividend in kapitalske strukture. Družba Companhia Previdente nazadnje trdi, da so člani njenega odbora sodelovali v odboru družbe Socitrel, v katerem so opravljali neizvršno funkcijo, in da je v skladu s portugalskim pravom družb to sodelovanje v odboru družbe Socitrel osebno in ne pomeni zastopanja matične družbe.
- (767) Medtem ko Komisija meni, da se domneva odločilnega vplivanja uporablja za obdobje od 30. decembra 1998 do konca leta 2002, ko je družba Companhia Previdente nadzirala od 91,8 % do 93,7 % kapitala družbe Socitrel, pa trditev, ki jih navaja družba Companhia Previdente, nikakor ni mogoče upoštevati zaradi številnih trdnih osebnih vezi med podjetjema vsaj od začetka leta 1994 do konca leta 2002, kot je opisano v točki 32 obrazložitve tega sklepa. Komisija zlasti poudarja, da so bili P. B., L. F. in A. S. ne le člani upravnega odbora obeh podjetij, ampak so se poleg tega tudi redno in neprekinjeno udeleževali sestankov kartela v imenu družbe Socitrel. Posledično Komisija meni, da je družba Companhia Previdente odločilno vplivala na ravnanje družbe Socitrel med celotnim trajanjem njene udeležbe v kartelu (glej točko 694 obrazložitve).
- (768) Zato je ta sklep naslovljen na [družbi Socitrel] in [Companhia Previdente]. [Družba Socitrel] se šteje za odgovorno za neposredno udeležbo v kartelu v obdobju od 7. aprila 1994 do 19. septembra 2002. [Družba Companhia Previdente] se šteje za solidarno odgovorno skupaj z [družbo Socitrel] v istem obdobju.“

Povzetek načel

197 V skladu z ustaljeno sodno prakso pojem podjetja zajema vse subjekte, ki opravljajo gospodarsko dejavnost, ne glede na njihovo pravno obliko in način financiranja. V zvezi s tem je Sodišče pojasnilo, prvič, da je treba pojem podjetja v tem kontekstu razumeti, kot da označuje gospodarsko enoto, čeprav s pravnega vidika to gospodarsko enoto sestavlja več fizičnih ali pravnih oseb, in drugič, da mora tak gospodarski subjekt, če krši pravila o konkurenci, po načelu osebne odgovornosti za to kršitev odgovarjati sam (glej sodbo z dne 29. septembra 2011, Elf Aquitaine/Komisija, C-521/09 P, ZOdl., EU:C:2011:620, točka 53 in navedena sodna praksa).

- 198 V skladu z ustaljeno sodno prakso se ravnanje hčerinske družbe lahko pripiše matični družbi, zlasti če ta hčerinska družba, čeprav je ločena pravna oseba, o svojem ravnanju na trgu ne odloča samostojno, ampak večinoma ravna po navodilih matične družbe, zlasti glede na gospodarske, organizacijske in pravne povezave med tema pravnima osebama (glej zgoraj v točki 197 navedeno sodbo Elf Aquitaine/Komisija, EU:C:2011:620, točka 54 in navedena sodna praksa).
- 199 Ker sta v takšnem primeru matična družba in njena hčerinska družba del iste gospodarske enote in zato tvorita eno samo podjetje v smislu člena 101 PDEU, lahko Komisija odločbo o naložitvi glob naslovi na matično družbo, ne da bi bilo treba dokazati, da je bila matična družba pri kršitvi osebno vpletena (glej zgoraj v točki 197 navedeno sodbo Elf Aquitaine/Komisija, EU:C:2011:620, točka 55 in navedena sodna praksa). Tako to, da ima Komisija možnost, da odločbo, s katero so bile globe naložene, naslovi na matično družbo, ni nujno posledica tega, da je matična družba hčerinsko spodbudila h kršitvi, in nikakor ne tega, da je prva udeležena pri tej kršitvi, ampak dejstva, da sta zadevni družbi za namene člena 101 PDEU eno samo podjetje (zgoraj v točki 197 navedena sodba Elf Aquitaine/Komisija, EU:C:2011:620, točka 88).
- 200 V zvezi s tem je treba pojasniti, da se v skladu s to sodno prakso Komisija ne more zadovoljiti s tem, da ugotovi, da je neko podjetje tak odločilen vpliv na drugo podjetje lahko izvajalo, ne da bi bilo treba preveriti, ali je podjetje ta vpliv dejansko izvajalo. Iz te sodne prakse nasprotno izhaja, da Komisija načeloma mora dokazati tak odločilen vpliv na podlagi vseh dejstev, med katerimi je zlasti morebitno vodstveno pooblastilo enega od teh podjetij v razmerju do drugega podjetja (glej v tem smislu sodbe z dne 2. oktobra 2003, *Aristrain/Komisija*, C-196/99 P, Recueil, EU:C:2003:529, točke od 95 do 99; z dne 28. junija 2005, *Dansk Rørindustri in drugi/Komisija*, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, ZOdl., EU:C:2005:408, točke od 118 do 122, in z dne 20. marca 2002, *HFB in drugi/Komisija*, T-9/99, Recueil, EU:T:2002:70, točka 527).
- 201 Vendar je Sodišče pojasnilo, da v posebnem primeru, v katerem je matična družba lastnica 100 % kapitala hčerinske družbe, ki je kršila pravila Unije o konkurenci, ta matična družba po eni strani lahko odločilno vpliva na ravnanje te hčerinske družbe, po drugi strani pa obstaja izpodbojna domneva, da ta matična družba dejansko odločilno vpliva na ravnanje hčerinske (v nadaljevanju: domneva dejanskega odločilnega vplivanja) (glej zgoraj v točki 197 navedeno sodbo Elf Aquitaine/Komisija, EU:C:2011:620, točka 56 in navedena sodna praksa).
- 202 V teh okoliščinah za domnevo, da matična družba dejansko odločilno vpliva na poslovno politiko hčerinske družbe, zadostuje, da Komisija dokaže, da je ves kapital hčerinske družbe v lasti matične družbe. Komisija lahko tedaj matično družbo šteje za solidarno odgovorno za plačilo globe, naložene njeni hčerinski družbi, razen če matična družba, ki mora to domnevo ovreči, ne predloži zadostnih dokazov, da hčerinska družba na trgu ravna samostojno (glej zgoraj v sodbi 197 navedeno sodbo Elf Aquitaine/Komisija, EU:C:2011:620, točka 57 in navedena sodna praksa).
- 203 Navesti je treba, da čeprav se je Sodišče poleg stoddstotnega lastništva kapitala hčerinske družbe sklicevalo tudi na druge okoliščine, kot sta neizpodbijanje vplivanja matične družbe na poslovno politiko hčerinske družbe in skupno zastopanje obeh družb v upravnem postopku (sodba z dne 16. novembra 2000, *Stora Kopparbergs Bergslags/Komisija*, C-286/98 P, Recueil, EU:C:2000:630, točki 28 in 29), pa Sodišče teh okoliščin ni navedlo zato, da bi sklicevanje na domnevo podredilo predložitvi dodatnih indicev v zvezi z dejanskim izvajanjem vpliva matične družbe (glej v tem smislu sodbo z dne 10. septembra 2009, *Akzo Nobel in drugi/Komisija*, C-97/08 P, ZOdl., EU:C:2009:536, točke od 60 do 62 in navedena sodna praksa). Z drugimi besedami, Komisiji za uporabo domneve dejanskega odločilnega vplivanja v posamičnem primeru ni treba predložiti dodatnih indicev poleg tistih, ki dokazujejo možnost uporabe te domneve in njeno delovanje (glej v tem smislu zgoraj v točki 197 navedeno sodbo Elf Aquitaine/Komisija, EU:C:2011:620, točka 63 in navedena sodna praksa).

- 204 Vsekakor je matična družba, ki je lastnica skoraj celotnega kapitala svoje hčerinske družbe, načeloma v podobnem položaju, kot je položaj izključnega lastnika v zvezi z njegovimi pooblastili za izvajanje odločilnega vpliva na ravnanje hčerinske družbe, glede na gospodarske, organizacijske in pravne povezave med njo in omenjeno hčerinsko družbo. Zato Komisija upravičeno za ta položaj uporabi ista dokazna pravila, in sicer uporabo domneve, da navedena matična družba dejansko izkorišča svojo moč in odločilno vpliva na ravnanje hčerinske družbe. Vendar ni izključeno, da lahko v nekaterih primerih manjšinski družbeniki pri hčerinski družbi razpolagajo s pravicami, ki jim omogočajo izpodbijanje zgoraj navedene analogije (sodba z dne 30. septembra 2009, Arkema/Komisija, T-168/05, EU:T:2009:367, točka 53, potrjena po pritožbi s sodbo z dne 29. septembra 2011, Arkema/Komisija, C-520/09 P, ZOdl., EU:C:2011:619).
- 205 Domneva dejanskega odločilnega vplivanja je namenjena zlasti vzpostavitvi ravnovesja med pomenom cilja omejevanja ravnanj, ki so v nasprotju s pravili konkurence, zlasti s členom 101 PDEU, in preprečevanja njihovega ponavljanja na eni strani ter pomenom zahtev nekaterih splošnih načel prava Unije, kot so zlasti načela domneve nedolžnosti, individualizacije kazni in pravne varnosti ter varstvo pravice do obrambe, vključno z načelom enakosti orožij, na drugi strani. Zlasti zato je izpodbojna (zgoraj v točki 197 navedena sodba Elf Aquitaine/Komisija, EU:C:2011:620, točka 59).
- 206 Poleg tega je treba spomniti, prvič, da ta domneva temelji na ugotovitvi, da lahko – razen v izjemnih okoliščinah – družba, ki ima v lasti skoraj ves kapital hčerinske družbe, zaradi same udeležbe v kapitalu odločilno vpliva na ravnanje hčerinske družbe in, drugič, da je treba dejansko nevpilvanje ugotavljati v sferi subjektov, za katere se ta domneva uporablja (zgoraj v točki 197 navedena sodba Elf Aquitaine/Komisija, EU:C:2011:620, točka 60).
- 207 Če bi lahko v teh okoliščinah zainteresirana stranka navedeno domnevo ovrgla zgolj z nedokazanimi navedbami, bi bila ta pretežno brezpredmetna (zgoraj v točki 197 navedena sodna praksa Elf Aquitaine/Komisija, EU:C:2011:620, točka 61).
- 208 Iz ustaljene sodne prakse poleg tega izhaja, da sama okoliščina, da je matična družba holding, ne zadostuje za to, da se izključi njeno odločilno vplivanje na svojo hčerinsko družbo. V okviru skupine družb je namreč namen holdinga, ki med drugim usklajuje finančne naložbe skupine, da združuje deleže v različnih družbah in zagotovi enotno vodenje teh družb zlasti prek nadzora nad sredstvi (glej v tem smislu sodbe z dne 8. oktobra 2008, Schunk in Schunk Kohlenstoff-Technik/Komisija, T-69/04, ZOdl., EU:T:2008:415, točka 63; z dne 13. julija 2011, Shell Petroleum in drugi/Komisija, T-38/07, ZOdl., EU:T:2011:355, točka 70 in navedena sodna praksa, ter z dne 29. junija 2012, E.ON Ruhrgas in E.ON/Komisija, T-360/09, ZOdl., EU:T:2012:332, točka 283).
- 209 Za presojo, ali hčerinska družba samostojno odloča o svojem ravnanju na trgu, je treba upoštevati vse ustrezne dejavnike v zvezi s poslovnimi, organizacijskimi in pravnimi povezavami med to hčerinsko in matično družbo, ti pa se lahko razlikujejo od primera do primera in jih torej ni mogoče taksativno naštetih (zgoraj v točki 203 navedena sodba Akzo Nobel in drugi/Komisija, EU:C:2009:536 točka 74).
- 210 Ta presoja ne sme biti omejena na elemente, ki se nanašajo samo na poslovno politiko hčerinske družbe v ožjem smislu, kot je distribucijska ali cenovna strategija. Domneve o dejanskem izvajanju odločilnega vpliva naj zlasti ne bi bilo mogoče ovreči samo s prikazom, da hčerinska družba sama upravlja s temi vidiki svoje poslovne politike in ne prejema navodil v zvezi s tem (glej sodbo z dne 16. junija 2011, FMC/Komisija, T-197/06, ZOdl., EU:T:2011:282, točka 105 in navedena sodna praksa). Iz tega izhaja, da samostojnosti hčerinske družbe ni mogoče dokazati samo s prikazovanjem, da samostojno upravlja s posameznimi vidiki svoje politike v zvezi s trženjem proizvodov, ki so povezani s kršitvijo (zgoraj navedena sodba FMC/Komisija, EU:T:2011:282, točka 106).

- 211 Prav tako glede na to, da se samostojnost hčerinske družbe ne presoja samo ob upoštevanju vidikov operativnega vodenja podjetja, dejstvo, da hčerinska družba v korist matične družbe nikoli ni uvedla posebne politike obveščanja na zadevnem trgu, ne zadostuje za dokazovanje njene samostojnosti (zgoraj v točki 210 navedena sodba FMC/Komisija, EU:T:2011:282, točka 145).
- 212 Poleg tega to, da iz dokazov v spisu ni razvidno, da je matična družba hčerinski družbi dajala navodila, ne dokazuje, da ta navodila niso obstajala (glej zgoraj v točki 204 navedeno sodbo Arkema/Komisija, EU:T:2011:251, točka 118 in navedena sodna praksa).
- 213 Spomniti je treba tudi, da sodišče Unije meni, da je zastopanost matične družbe v vodstvenih organih hčerinske družbe upošteven dokaz izvajanja dejanskega nadzora nad poslovno politiko hčerinske družbe (sodba z dne 27. septembra 2012, Total/Komisija, T-344/06, EU:T:2012:479, točka 73; glej v tem smislu tudi sodbo z dne 26. aprila 2007, Bolloré in drugi/Komisija, T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02, T-132/02 in T-136/02, ZOdl., EU:T:2007:115, točka 137, in zgoraj v točki 210 navedeno sodbo FMC/Komisija, EU:T:2011:282, točka 150).
- 214 Poleg tega je mogoče matično družbo šteti za odgovorno za kršitev, ki jo je storila hčerinska družba, čeprav je v skupini veliko operativnih družb (zgoraj v točki 149 navedena sodba Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi/Komisija, EU:T:1999:80, točka 989, in sodba z dne 27. septembra 2012, Shell Petroleum in drugi/Komisija, T-343/06, ZOdl., EU:T:2012:478, točka 52).

Utemeljenost prvega dela četrtega tožbenega razloga družbe Socitrel ter prvega in drugega tožbenega razloga družbe Companhia Previdente

- 215 Spomniti je treba, da je bila odgovornost družbe Socitrel ugotovljena za obdobje od 7. aprila 1994 do 19. septembra 2002 in da je bila solidarna odgovornost družbe Companhia Previdente ugotovljena za isto obdobje kršitve.
- 216 Vendar je treba razlikovati med, na eni strani, obdobjem od 7. aprila 1994 do 29. decembra 1998, za katero je Komisija v bistvu menila, da ima na voljo dokaze o obstoju odločilnega vplivanja družbe Companhia Previdente na družbo Socitrel, ter, na drugi strani, obdobjem od 30. decembra 1998 do 19. septembra 2002, za katero je menila, da se glede na velikost deleža družbe Companhia Previdente v kapitalu hčerinske družbe Socitrel lahko uporabi domneva dejanskega odločilnega vplivanja.
- 217 Tožeči stranki v bistvu trdita, prvič, da odgovornosti družbe Companhia Previdente ni mogoče ugotoviti, ker je kršitev storila le družba Socitrel in ker noben element ne dokazuje, da je matična družba sodelovala pri kršitvi oziroma celo zgolj bila seznanjena z njo, drugič, da Komisija ne sme uporabiti domneve dejanskega odločilnega vplivanja, ker družba Companhia Previdente ni nikoli imela 100-odstotnega deleža v kapitalu svoje hčerinske družbe, tretjič, da vsekakor navajata dokaze, ki izpodbijajo to domnevo, ter nazadnje, četrtič, da se je Komisija za obdobje od 7. aprila 1994 do 29. decembra 1998 sklicevala le na obstoj „številnih trdnih osebnih vezi“ med družbama Companhia Previdente in Socitrel ter na dejstvo, da so nekateri člani uprave, skupni obema družbama, vedeli za kartel, vendar ne da bi upoštevala trditve, ki sta jih ti družbi navedli za dokaz neobstoja odločilnega vplivanja matične družbe na hčerinsko družbo.
- 218 Vendar nobene izmed teh trditve ni mogoče sprejeti.
- 219 Zaporedoma bodo preučeni odgovornost družbe Companhia Previdente za kršitveno ravnanje njene hčerinske družbe, dokazi o obstoju odločilnega vplivanja družbe Companhia Previdente na družbo Socitrel v obdobju od 7. aprila 1994 do 29. decembra 1998, vprašanje, ali je Komisija lahko upoštevala domnevo dejanskega odločilnega vplivanja v obdobju od 30. decembra 1998 do 19. septembra 2002, ter

nazadnje različne trditve, ki sta jih tožeči stranki navedli, da bi hkrati dokazali neobstoj izvajanja takega vpliva v obdobju od 7. aprila 1994 do 29. decembra 1998 in ovrgli domnevo dejanskega izvajanja takega vpliva v naslednjem obdobju.

– Odgovornost družbe Companhia Previdente za kršitveno ravnanje njene hčerinske družbe

220 Kar zadeva domneven neobstoj odgovornosti družbe Companhia Previdente za kršitveno ravnanje, ki naj bi ga bilo mogoče pripisati le družbi Socitrel, je treba spomniti, da se v skladu z ustaljeno sodno prakso, navedeno v točki 199 zgoraj, ne zahteva dokazovanje osebne vpletenosti matične družbe pri kršitvi, da bi se nanjo naslovil sklep o naložitvi globe zaradi storitve navedene kršitve.

221 Trditve tožečih strank, da kršitve ni mogoče pripisati družbi Companhia Previdente, ker je ta ni sama storila, zato ni mogoče sprejeti in posledično je treba ta očitek zavrnilo.

– Obdobje od 7. aprila 1994 do 29. decembra 1998 ter dokazi o obstoju odločilnega vplivanja družbe Companhia Previdente na družbo Socitrel

222 Spomniti je treba, da se je Komisija v izpodbijanem sklepu, potem ko je upoštevala delež, ki ga je matična družba imela v kapitalu hčerinske družbe, sklicevala na obstoj „številnih trdnih osebnih vezi“ med družbama Companhia Previdente in Socitrel in na dejstvo, da so nekateri člani uprave, skupni obema družbama, vedeli za kartel. Iz tega je sklepala, da je družba Companhia Previdente odločilno vplivala na družbo Socitrel.

223 Preučiti je treba utemeljenost vseh teh elementov.

224 Kar zadeva velikost deleža družbe Companhia Previdente v kapitalu družbe Socitrel, je treba na eni strani ugotoviti, da je Komisija trdila, da ima v portugalskem pravu družb delničar, ki ima v lasti več kot dve tretjini glasovalnih pravic v delniški družbi – kot družba Companhia Previdente, ki je imela neposreden delež v višini 21,2 % v kapitalu družbe Socitrel in v višini 70 % v kapitalu družbe Preside SGPS, ta pa je imela v lasti 70,6 % kapitala družbe Socitrel – načeloma popoln nadzor nad to družbo, ker lahko potrdi vse razprave, zlasti o imenovanju upravnega odbora ne glede na njegovo strukturo. Na drugi strani je pojasnila, da se je takemu položaju mogoče izogniti le, če nekatere določbe družbene pogodbe ali nekatera pravila, vnesena z delničarskimi sporazumi, določajo drugače, zato da bi se uredila možnost oblikovanja manjšine, ki lahko prepreči sprejetje nekaterih strateških odločitev. Po njenem mnenju pa družba Socitrel ni niti dokazala niti zatrjevala, da obstaja kakršna koli takšna določba.

225 Ko sta bili tožeči stranki o tem vprašani na obravnavi, tega nista zanikali.

226 Zato je treba ugotoviti, da je imela družba Companhia Previdente v zadevnem obdobju posebej velik delež v kapitalu hčerinske družbe, ki ji je omogočal izvajanje nadzora nad vsemi razpravami v tej družbi.

227 Kar zadeva skupne člane uprave, je treba upoštevati dokument, ki ga je družba Socitrel Komisiji poslala 29. junija 2006 (strani od 19.662 do 19.664 upravnega spisa) in iz katerega je razvidno, da sta imeli družbi Socitrel in Companhia Previdente dva skupna člana uprave v letih 1995 (A. C. in P. B.), 1996 (L. D. in P. B.) in 1997 (L. D. in P. B.) ter tri skupne člane uprave leta 1998 (A. S., L. D. in L. F.).

228 Spomniti pa je treba, da je v skladu s sodno prakso, navedeno v točki 213 zgoraj, zastopanost matične družbe v vodstvenih organih hčerinske družbe upošteven dokaz izvajanja dejanskega nadzora nad poslovno politiko te družbe.

- 229 Poudariti je treba tudi, da se je P. B. udeleževal sestankov kartela od 26. avgusta 1993 do 14. maja 1998, L. F. pa se je udeleževal sestankov kartela od 8. septembra 1998 do 30. julija 2002. Nazadnje, A. S., ki je družbama predsedoval od 18. septembra 1998 do konca leta 2002, se je udeleževal sestankov kartela od 10. decembra 1998 do 22. maja 2001. Tožeči stranki teh dejstev ne zanikata.
- 230 Ti člani upravnega odbora matične družbe so bili torej ustrezno seznanjeni s kršitvenim ravnanjem hčerinske družbe, ker so pri njem tudi sami sodelovali.
- Obdobje od 30. decembra 1998 do 19. septembra 2002 in domneva dejanskega odločilnega vplivanja matične družbe na hčerinsko družbo
- 231 Tožeči stranki sta na obravnavi priznali, da se je glede na sodno prakso Sodišča, navedeno v točki 204 zgoraj, ki se je izoblikovala po vložitvi njune tožbe zoper prvotni sklep, Komisija upravičeno sklicevala na domnevo odločilnega vplivanja družbe Companhia Previdente na družbo Socitrel, čeprav je bil delež matične družbe v kapitalu hčerinske družbe manjši od 100 %.
- 232 Navedli sta, da čeprav se odpovedujeta utemeljitvi v zvezi s tem, vseeno vztrajata pri njej, da bi ovrgli navedeno domnevo.
- Elementi, ki sta jih tožeči stranki navedli, da bi hkrati dokazali neobstoj odločilnega vplivanja v obdobju od 7. aprila 1994 do 29. decembra 1998 in ovrgli domnevo dejanskega odločilnega vplivanja v obdobju od 30. decembra 1998 do 19. septembra 2002
- 233 Tožeči stranki v bistvu menita, da kljub velikosti deleža družbe Companhia Previdente v kapitalu hčerinske družbe in obstoju skupnih članov uprave v prvem obdobju, na eni strani, ter še večjemu deležu družbe Companhia Previdente v kapitalu hčerinske družbe v drugem obdobju, ki upravičuje uporabo domneve dejanskega odločilnega vplivanja, na drugi strani, različni dokazi potrjujejo neobstoj odločilnega vplivanja družbe Companhia Previdente na družbo Socitrel.
- 234 Uvodoma je treba takoj zavrniti prvi očitek tožečih strank, ki se nanaša na to, da domneva, ki temelji le na lastništvu kapitala hčerinske družbe, pomeni *probatio diabolica* za matično družbo, ki želi ovreči to domnevo, kar naj bi v tem okviru pomenilo kršitev načela osebne odgovornosti in domneve nedolžnosti
- 235 Poudariti je namreč treba, da je Sodišče odločilo, da je domneva dejanskega odločilnega vplivanja namenjena zlasti vzpostavitvi ravnovesja med pomenom cilja omejevanja ravnanj, ki so v nasprotju s pravili konkurence, zlasti s členom 101 PDEU, in preprečevanja njihovega ponavljanja na eni strani ter pomenom zahtev nekaterih splošnih načel prava Unije, kot so zlasti načela domneve nedolžnosti, individualizacije kazni in pravne varnosti ter pravice do obrambe, vključno z načelom enakosti orožij, na drugi strani. Zlasti zato je izpodbojna (zgoraj v točki 197 navedena sodba Elf Aquitaine/Komisija, EU:C:2011:620, točka 59).
- 236 Poleg tega je iz sodne prakse razvidno, da domneva, čeprav jo je težko ovreči, ostane v dopustnih mejah, če je sorazmerna z legitimnim ciljem, ki mu sledi, če obstaja možnost predložitve nasprotnega dokaza in če je zagotovljena pravica do obrambe (glej zgoraj v točki 197 navedeno sodbo Elf Aquitaine/Komisija, EU:C:2011:620, točka 62 in navedena sodna praksa).
- 237 V ta namen je treba predložiti zadostne dokaze, da je odvisna družba na trgu ravnala samostojno (zgoraj v točki 197 navedena sodba Elf Aquitaine/Komisija, EU:C:2011:620, točka 57 in navedena sodna praksa). Vendar pa tožeča stranka ne more ovreči navedene domneve zgolj z nedokazanimi navedbami (zgoraj v točki 197 navedena sodba Elf Aquitaine/Komisija, EU:C:2011:620, točka 61).

- 238 Za presojo, ali hčerinska družba na trgu ravna samostojno, je treba upoštevati vse zadevne elemente v zvezi s poslovnimi, organizacijskimi in pravnimi povezavami, ki to hčerinsko družbo povezujejo z matično družbo (zgoraj v točki 203 navedena sodba Akzo Nobel in drugi/Komisija, EU:C:2009:536 točka 74).
- 239 Z nobeno izmed trditev tožečih strank pa ni mogoče izpodbiti teze Komisije, da je družba Companhia Previdente odločilno vplivala na družbo Socitrel v obdobju od 7. aprila 1994 do 29. decembra 1998 oziroma da je glede na velikost njenega deleža v kapitalu družbe Socitrel mogoče domnevati o dejanskem izvajanju tega odločilnega vpliva za obdobje od 30. decembra 1998 do 19. septembra 2002.
- 240 Prvič, to, da je družba Companhia Previdente holding, in to celo neoperativen, namreč ne zadostuje za ovržbo domneve dejanskega izvajanja odločilnega vpliva (glej v tem smislu zgoraj v točki 208 navedene sodbe Schunk in Schunk Kohlenstoff-Technik/Komisija, EU:T:2008:415, točka 63; Shell Petroleum in drugi/Komisija, EU:T:2011:355, točka 70 in navedena sodna praksa, in E.ON Ruhrgas in E.ON/Komisija, EU:T:2012:332, točka 283), niti za to ne velja nobeno obrnjeno dokazno breme, kot to napačno trdi družba Socitrel.
- 241 Glede tega je dejstvo, da se je matična družba omejila na upravljanje svojih deležev, ob upoštevanju njene pravne oblike in njenega statutarnega cilja, nezadostno, da bi se z njim ovrгла trditev Komisije (glej v tem smislu zgoraj v točki 208 navedeno sodbo Schunk in Schunk Kohlenstoff-Technik/Komisija, EU:T:2008:415, točka 70, in zgoraj v točki 210 navedeno sodbo FMC/Komisija, EU:T:2011:282, točka 130).
- 242 Iz tega sledi tudi, da dejstvo, da sta družbi Companhia Previdente in Socitrel družbi z različno pravno osebnostjo ter da imata različno lastniško strukturo in sedeža, na to ne vpliva, ker vsekakor tvorita isto podjetje (glej v tem smislu zgoraj v točki 197 navedeno sodbo Elf Aquitaine/Komisija, EU:C:2011:620, točka 53 in navedena sodna praksa).
- 243 Trditev tožečih strank, da v skladu s portugalsko zakonodajo člani uprave družbe Companhia Previdente te družbe ne zastopajo, kadar sedijo v upravnem odboru njene hčerinske družbe, je popolnoma neupoštevna. Spomniti je namreč treba, da se družba ne more sklicevati na nacionalno zakonodajo, da bi se izognila pravilom Unije, saj je treba pravne pojme, uporabljene v pravu Unije, načeloma razlagati in uporabljati enotno v vsej Uniji (sodbi z dne 1. februarja 1972, Hagen, 49/71, Recueil, EU:C:1972:6, točka 6, in z dne 27. septembra 2012, Heijmans/Komisija, T-360/06, EU:T:2012:490, točka 70).
- 244 Drugič, da bi se odgovornost za kršitev družbe Socitrel lahko pripisala matični družbi, torej ni treba dokazati, da matična družba vpliva na politiko hčerinske družbe na posameznem področju, na katerem je bila storjena kršitev (glej v tem smislu zgoraj v točki 208 navedeno sodbo Shell Petroleum in drugi/Komisija, EU:T:2011:355, točka 70).
- 245 Iz tega izhaja, da to, da matična družba ni bila sama dejavna v sektorju jekla za prednapenjanje, prav tako ne zadostuje za ovržbo domneve dejanskega izvajanja odločujočega vpliva, zaradi česar je treba argumentacijo tožečih strank glede tega zavrniti.
- 246 Tretjič, dejstvo, da je imela družba Companhia Previdente deleže v številnih drugih družbah, dejavnih v sektorjih, ki jih kartel ni zadeval, nima, kot je določeno v ustaljeni sodni praksi, nobenega vpliva (glej v tem smislu zgoraj v točki 149 navedeno sodbo Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi/Komisija, EU:T:1999:80, točka 989, in zgoraj v točki 214 navedeno sodbo Shell Petroleum in drugi/Komisija, EU:T:2012:478, točka 52).
- 247 Četrtič, trditev družbe Socitrel, da je bila popolnoma samostojna, kar zadeva njeno poslovno strategijo, je treba prav tako zavrniti.

- 248 Domneve dejanskega izvajanja odločilnega vpliva namreč na eni strani ni mogoče ovreči zgolj s prikazom, da je družba Socitrel vodila svojo poslovno politiko v ožjem smislu, kot je distribucijska ali cenovna strategija, ne da bi v zvezi s tem prejela navodila družbe Companhia Previdente. Prav tako glede na to, da se samostojnost družbe Socitrel ne presoja samo z vidika operativnega vodenja podjetja, to, da ni hčerinska družba v korist matične družbe nikoli uvedla posebne politike obveščanja na zadevnem trgu, ne zadostuje kot dokaz njene samostojnosti (glej v tem smislu zgoraj v točki 210 navedeno sodbo FMC/Komisija, EU:T:2011:282, točke 105 in naslednje in navedena sodna praksa).
- 249 Na drugi strani družba Socitrel le navaja trditve, katerih resničnosti pa ne more dokazati. Zgolj zatrjevanja ne morejo zadostovati za ovržbo domneve dejanskega odločilnega vplivanja (glej v tem smislu zgoraj v točki 197 navedeno sodbo Elf Aquitaine/Komisija, EU:C:2011:620, točka 61).
- 250 Petič, o samostojnosti, ki naj bi jo družba Socitrel uživala zaradi zgodovinskih okoliščin, v katerih je družba Companhia Previdente pridobila to družbo, ki je bila prej državno podjetje, ni mogoče sklepati zgolj iz te okoliščine in tudi ne iz dejstva, da je prejšnje izvršno vodstvo po tem odkupu ostalo na čelu podjetja.
- 251 To trditev je zato treba zavrniti.
- 252 Šestič, pojasniti je treba, da v skladu z ustaljeno sodno prakso pripis kršitve člena 101 PDEU nekemu podjetju ne pomeni, da so družbeniki ali glavni poslovodje zadevnega podjetja storili to kršitev ali vedeli zanjo, ampak da jo je storila oseba, ki je pooblaščenca, da deluje v imenu podjetja (sodbi z dne 7. junija 1983, Musique Diffusion française in drugi/Komisija, od 100/80 do 103/80, Recueil, EU:C:1983:158, točka 97, in z dne 20. marca 2002, Brugg Rohrsysteme/Komisija, T-15/99, Recueil, EU:T:2002:71, točka 58).
- 253 Dejstvo, da družba Companhia Previdente ni vedela za kršitveno ravnanje hčerinske družbe, ob domnevi, da je dokazano, *quod non*, zato nikakor ne more vplivati na možnost, da se ugotovi njena solidarna odgovornost za ravnanje te hčerinske družbe.
- 254 Skratka, ugotoviti je treba, da tožečima strankama ni uspelo dokazati, da družba Companhia Previdente ni odločilno vplivala na družbo Socitrel in da je ta na trgu ravnala popolnoma samostojno.
- 255 Komisija je zato pravilno ugotovila solidarno odgovornost družbe Companhia Previdente tako za obdobje od 7. aprila 1994 do 29. decembra 1998 kot za obdobje od 30. decembra 1998 do 19. septembra 2002.
- 256 Zato je treba zavrniti tako prvi del četrtega tožbenega razloga družbe Socitrel kot prva dva tožbena razloga družbe Companhia Previdente.

Drugi in tretji del četrtega tožbenega razloga družbe Socitrel ter prvi in drugi del tretjega tožbenega razloga družbe Companhia Previdente, predstavljena podredno in še bolj podredno: prvič, napačno upoštevanje prometa družb Emesa, Galycas in ITC pri izračunu zgornje meje 10 % in, drugič, napačno upoštevanje prometa družbe Companhia Previdente iz leta 2009

Povzetek izpodbijanega sklepa

- 257 Komisija je za izračun zgornje meje 10 % iz člena 23 Uredbe št. 1/2003, potem ko je zavrnila trditve tožečih strank, upoštevala promet skupine, sestavljene iz družbe Companhia Previdente in vseh njenih hčerinskih družb v letu 2009, vključno z družbami Emesa, Galycas in ITC, ki jih je družba Companhia Previdente kupila v letih 2004 in 2005 (točke 1059, 1061, 1062, in od 1063 do 1069 obrazložitev izpodbijanega sklepa).

Povzetek načel

- 258 Člen 23(2), drugi pododstavek, Uredbe št. 1/2003 določa, da „za vsako podjetje ali podjetniško združenje, udeleženo pri kršitvi, globa ne presega 10 % njegovega celotnega prometa v predhodnem poslovnem letu“.
- 259 Zgornjo mejo 10 % prometa v smislu te določbe je treba izračunati na podlagi skupnega prometa vseh družb, ki sestavljajo gospodarski subjekt, ki deluje kot podjetje v smislu člena 101 PDEU (glej v tem smislu sodbo z dne 26. novembra 2013, *Groupe Gascogne/Komisija*, C-58/12 P, EU:C:2013:770, točka 56, in zgoraj v točki 200 navedeno sodbo HFB in drugi/Komisija, EU:T:2002:70, točka 528).
- 260 Namen zgornje omejitve zneska globe je namreč preprečiti nalaganje glob, za katere je predvidljivo, da jih podjetja – ob upoštevanju njihove velikosti, kot jo, čeprav približno in nepopolno, določa njihov skupni promet – ne bodo mogla plačati. Gre torej za omejitev, ki se enotno uporablja za vsa podjetja in je predpisana glede na velikost vsakega od njih z namenom, da bi se izognili čezmernim in nesorazmernim globam (glej zgoraj v točki 259 navedeno sodbo *Groupe Gascogne/Komisija*, EU:C:2013:770, točka 48 in navedena sodna praksa).
- 261 Vendar je treba ta namen povezati s potrebo, da se zagotovi zadosten odvrčilen učinek globe, kar upravičuje upoštevanje velikosti in gospodarske moči zadevnega podjetja, to je celotnih sredstev kršitelja (glej zgoraj v točki 259 navedeno sodbo *Groupe Gascogne/Komisija*, EU:C:2013:770, točka 49 in navedena sodna praksa).
- 262 Upoštevanje velikosti in celotnih sredstev zadevnega podjetja, da bi se zagotovil zadosten odvrčilni učinek globe, je namreč upravičeno z želenim vplivom na to podjetje, saj sankcija ne sme biti zanemarljiva med drugim glede na finančno zmogljivost tega podjetja (glej zgoraj v točki 259 navedeno sodbo *Groupe Gascogne/Komisija*, EU:C:2013:770, točka 50 in navedena sodna praksa).
- 263 V teh okoliščinah je, ko gre za oceno finančnih sredstev podjetja, ki mu je pripisana odgovornost za kršitev pravil o konkurenci prava Unije, upravičeno, da se upošteva promet vseh družb, glede katerih ima zadevno podjetje možnost, da nanje izvršuje odločilen vpliv (zgoraj v točki 259 navedena sodba *Groupe Gascogne/Komisija*, EU:C:2013:770, točka 51).
- 264 Če pa je gospodarska enota, ki tvori podjetje, razpadla med trenutkom, ko je kršitev prenehala, in trenutkom, ko je bil sprejet sklep o naložitvi globe, ima vsak naslovnik tega sklepa pravico, da se zanj individualno uporabi zadevna zgornja meja (glej v tem smislu sodbo z dne 15. junija 2005, *Tokai Carbon* in drugi/Komisija, T-71/03, T-74/03, T-87/03 in T-91/03, EU:T:2005:220, točka 390).
- 265 Kar zadeva opredelitev „predhodnega poslovnega leta“ v smislu člena 23(2) Uredbe št. 1/2003 iz sodne prakse izhaja, da je v položajih, ko ni podatka, da je podjetje prenehalo s svojimi gospodarskimi dejavnostmi ali da je preusmerilo svoj promet v izogib naložitvi visoke globe, treba šteti, da je Komisija zavezana, da določi zgornjo mejo globe glede na najnovejše podatke o prometu, ki odražajo celotno leto gospodarske dejavnosti. (sodba z dne 29. novembra 2005, *Britannia Alloys & Chemicals/Komisija*, T-33/02, ZOdl., EU:T:2005:428, točka 49).
- 266 Splošno sodišče je prav tako razsodilo, da Komisija nima pooblastila, da uporabi zgornjo mejo 10 % po prostem preudarku za poslovna leta, ki so pred poslovnim letom pred sprejetjem odločbe. Komisija lahko tako predhodno poslovno leto uporabi le v izjemnih okoliščinah, na primer, ko zadevno podjetje v poslovnem letu pred sprejetjem sklepa Komisije ni imelo nobenega prometa. Poleg tega Komisija tudi v takem primeru nima širokega polja proste presoje pri izbiri poslovnega leta, ki ga uporabi pri določitvi zgornje meje globe. Zavezana je namreč, da uporabi zadnje polno poslovno leto, ki odraža celotno leto običajnih gospodarskih dejavnosti (glej v tem smislu zgoraj v točki 265 navedeno sodbo *Britannia Alloys & Chemicals/Komisija*, EU:T:2005:428, točke od 39 do 42 in 74).

- 267 Torej, čeprav iz sodne prakse izhaja, da mora Komisija za izračun zgornje meje globe, določene v členu 23(2) Uredbe št. 1/2003, načeloma upoštevati promet, ki ga je zadevno podjetje ustvarilo v zadnjem polnem poslovnem letu pred dnevom sprejetja sklepa o naložitvi globe (glej v tem smislu sodbo z dne 7. junija 2007, Britannia Alloys & Chemicals/Komisija, C-76/06 P, ZOdl., EU:C:2007:326, točka 32), pa iz sobesedila in ciljev, ki se uresničujejo z ureditvijo, katere del je navedena določba, izhaja, da kadar promet poslovnega leta pred sprejetjem sklepa Komisije ne predstavlja celotnega poslovnega leta običajne gospodarske dejavnosti v obdobju dvanajstih mesecev in torej ne podaja koristnega podatka o dejanskem gospodarskem položaju zadevnega podjetja in o ustrezni višini globe, ki naj se mu naloži, tega prometa za namen določitve zgornje meje globe ni mogoče upoštevati. V slednjem primeru, do katerega pride le v izjemnih okoliščinah, mora Komisija za izračun zgornje meje globe uporabiti zadnje polno poslovno leto, ki odraža celotno leto običajnih gospodarskih dejavnosti (sodba z dne 12. decembra 2012, 1. garantovaná/Komisija, T-392/09, EU:T:2012:674, točka 86, po pritožbi potrjena s sodbo z dne 15. maja 2014, 1. garantovaná/Komisija, C-90/13 P, EU:C:2014:326).
- 268 V zvezi s tem je treba pojasniti, da se v sodni praksi s sklicevanjem na „celotno poslovno leto običajne gospodarske dejavnosti“ želi izključiti upoštevanje poslovnega leta, v katerem je zadevno podjetje zaključevalo svoje transakcije, čeprav vse gospodarske dejavnosti še niso prenehale, in še bolj splošno upoštevanje poslovnega leta, v katerem naj ravnanje zadevnega podjetja na trgu ne bi ustrezalo ravnanju podjetja, ki običajno opravlja gospodarsko dejavnost. Nasprotno pa dejstvo, da je promet ali dobiček, ki je bil uresničen v določenem poslovnem letu, občutno nižji ali višji od tistih, ki so bili uresničeni v predhodnih poslovnih letih, ne pomeni, da zadevno leto ne pomeni celotnega poslovnega leta običajne gospodarske dejavnosti (sodba z dne 12. decembra 2012, Almamet/Komisija, T-410/09, EU:T:2012:676, točka 253).
- Trditve strank
- 269 Tožeči stranki v bistvu trdita, da je Komisija nepravilno, prvič, upoštevala promet družb Emesa, Galycas in ITC pri izračunu zgornje meje 10 % in, drugič, v zvezi s tem upoštevala promet družbe Companhia Previdente iz leta 2009.
- 270 Vendar te utemeljitve ni mogoče sprejeti.
- 271 Na eni strani se je morala Komisija, kar zadeva poslovno leto, ki ga je bilo treba upoštevati za uporabo zgornje meje 10 %, sklicevati na skupni promet v letu 2009 v zvezi z družbo Companhia Previdente v skladu s členom 23(2) Uredbe št. 1/2003, ne da bi bilo treba upoštevati morebitna zvišanja ali znižanja tega prometa glede na datum prenehanja kršitve, saj namreč družba Companhia Previdente ni bila v izjemnem položaju, ki bi omogočal odstopanje od tega pravila v smislu sodne prakse Splošnega sodišča in Sodišča v zadevi Britannia Alloys & Chemicals/Komisija (glej točko 266 zgoraj).
- 272 Zato je treba zavrniti trditve tožečih strank v zvezi s tem in tudi njune trditve, ki se nanašajo na trajanje upravnega postopka.
- 273 Na drugi strani je morala Komisija zgornjo mejo 10 % prometa v smislu člena 23(2) Uredbe št. 1/2003 izračunati na podlagi skupnega prometa vseh družb, ki sestavljajo gospodarski subjekt, ki deluje kot podjetje, v skladu s sodno prakso, navedeno v točki 263 zgoraj.
- 274 Posledično je morala za ta namen upoštevati promet družb Emesa, Galycas in ITC, ki so bile leta 2009 del skupine Companhia Previdente, zato globa, naložena tožečima strankama, ni nesorazmerna.

- 275 Poleg tega je treba ugotoviti, kot poudarja Komisija, da je družbo Companhia Previdente štela za solidarno odgovorno le za ravnanje družbe Socitrel, ki je bila hčerinska družba družbe Companhia Previdente, ko je bila kršitev storjena, ne pa za globo, naloženo družbam Emesa, Galycas in ITC, ki v tistem obdobju niso bile v lasti družbe Companhia Previdente.
- 276 Zato je treba zavrniti drugi in tretji del četrtega tožbenega razloga družbe Socitrel ter prvi in drugi del tretjega tožbenega razloga družbe Companhia Previdente.

5. Peti tožbeni razlog družbe Socitrel: kršitev načel sorazmernosti in varstva zaupanja v pravo pri uporabi točk 13 in 22 smernic iz leta 2006 ter neobstoj obrazložitve

Povzetek načel

- 277 Ustrezno je opozoriti, da je treba v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča pri določitvi višine globe upoštevati trajanje kršitve in vse dejavnike, ki se lahko upoštevajo pri presoji teže kršitve (glej sodbi z dne 11. julija 2013, Gosselin Group/Komisija, C-429/11 P, EU:C:2013:463, točka 88 in navedena sodna praksa, in Team Relocations in drugi/Komisija, C-444/11 P, EU:C:2013:464, točka 98 in navedena sodna praksa).
- 278 V zvezi s tem iz ustaljene sodne prakse Sodišča izhaja, da je težo kršitev konkurenčnega prava Unije treba ugotoviti ob upoštevanju veliko dejavnikov, kot so zlasti okoliščine posameznega primera, njegov kontekst in odvrtačilni učinek glob, pri čemer ne obstaja zavezujoč ali izčrpen seznam meril, ki jih je treba obvezno upoštevati (glej zgoraj v točki 277 navedeni sodbi Gosselin Group/Komisija, EU:C:2013:463, točka 89 in navedena sodna praksa, in Team Relocations in drugi/Komisija, EU:C:2013:464, točka 99 navedena sodna praksa).
- 279 Med dejavniki, ki se lahko upoštevajo pri presoji teže kršitev, so ravnanje vsakega izmed podjetij, vloga, ki jo ima vsako izmed podjetij pri izvajanju omejevalnega sporazuma, korist, ki so jo lahko podjetja imela od tega sporazuma, njihova velikost in vrednost zadevnega blaga ter nevarnost, ki jo ta vrsta kršitev pomeni za cilje Unije (glej sodbo z dne 12. novembra 2009, Carbone-Lorraine/Komisija, C-554/08 P, EU:C:2009:702, točka 43 in navedena sodna praksa; zgoraj v točki 277 navedeni sodbi Gosselin Group/Komisija, EU:C:2013:463, točka 90 in navedena sodna praksa, in Team Relocations in drugi/Komisija, EU:C:2013:464, točka 100 in navedena sodna praksa).
- 280 Iz ustaljene sodne prakse izhaja tudi, da dejstvo, da podjetje ni sodelovalo pri vseh sestavnih delih omejevalnega sporazuma ali da je imelo manjšo vlogo pri vidikih, pri katerih je sodelovalo, ni upoštevno pri dokazovanju njegovega sodelovanja pri kršitvi. Čeprav pomembnost – v tem primeru omejena – sodelovanja zadevnega podjetja ne more povzročiti dvoma o njegovi osebni odgovornosti za celotno kršitev, pa lahko vpliva na presojo njegovega obsega ali teže in torej na določitev ravni kazni (glej v tem smislu sodbi z dne 8. julija 1999, Komisija/Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Recueil, EU:C:1999:356, točka 90; z dne 7. januarja 2004, Aalborg Portland in drugi/Komisija, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P in C-219/00 P, Recueil, EU:C:2004:6, točka 86; zgoraj v točki 200 navedeno sodbo Dansk Rørindustri in drugi/Komisija, EU:C:2005:408, točka 145).
- 281 Tako je bilo razsojeno, da mora Komisija pri presoji relativne teže sodelovanja vsakega kršitelja pri omejevalnem sporazumu upoštevati dejstvo, da morebiti nekateri kršitelji v smislu zgoraj v točki 280 navedene sodbe Komisija/Anic Partecipazioni (EU:C:1999:356, točka 87) niso odgovorni za vse dele tega omejevalnega sporazuma (sodba z dne 19. maja 2010, Chalkor/Komisija, T-21/05, ZOdl., EU:T:2010:205, točka 100).
- 282 Kar zadeva načelo sorazmernosti je treba spomniti, da le-to zahteva, da se z ukrepi institucij ne sme preseči meje tistega, kar je primerno in potrebno za uresničitev zasledovanega cilja. V zvezi z izračunom glob je treba težo kršitve določiti glede na več dejavnikov, pri čemer se nobenemu ne

sme pripisati nesorazmerni pomen glede na druge dejavnike presoje. Načelo sorazmernosti v tem okviru pomeni, da mora Komisija določiti globo sorazmerno z dejavniki, ki se upoštevajo pri določitvi teže kršitve, in da mora te dejavnike upoštevati skladno in objektivno upravičeno (glej sodbi z dne 27. septembra 2006, Jungbunzlauer/Komisija, T-43/02, ZOdl., EU:T:2006:270, točke od 226 do 228 in navedena sodna praksa, in z dne 28. aprila 2010, Gütermann in Zwicky/Komisija, T-456/05 in T-457/05, ZOdl., EU:T:2010:168, točka 264 in navedena sodna praksa).

283 Končno, v skladu z ustaljeno sodno prakso načelo enakega obravnavanja zahteva, da se primerljivi položaji ne obravnavajo različno in da se različni položaji ne obravnavajo enako, razen če je tako obravnavanje objektivno utemeljeno (glej sodbo z dne 3. maja 2007, Advocaten voor de Wereld, C-303/05, ZOdl., EU:C:2007:261, točka 56 in navedena sodna praksa).

Utemeljenost petega tožbenega razloga

284 Najprej družba Socitrel trdi, da je bila zato, ker se je zanjo uporabila stopnja teže 18 % – in dodatni znesek zaradi odvratilnega namena, temelječ na isti podlagi – obravnavana skoraj enako kot družbi Emesa in Tycsa, za kateri je bila uporabljena stopnja 19 %, čeprav je kršitev, ki jo je storila, znatno manjša od kršitve, ki sta jo storili ti podjetji.

285 Dalje, v bistvu trdi, da Komisija pri določitvi stopnje teže ni upoštevala več dejavnikov, ki so značilni zanj, med drugim to, da je majhno družinsko podjetje, da je bila prvič udeležena v kartelu, da je bila njena udeležba le posredna ter da je zaradi manjšega pravnega in ekonomskega znanja, ki je posledica njene majhnosti, imela več težav pri ocenjevanju posledic svojega ravnanja.

286 Nazadnje meni, da sklep ni obrazložen, ker ne more razumeti razlogov, ki so se upoštevali pri določitvi stopnje teže in dodatnega zneska.

287 Vendar te utemeljitve ni mogoče sprejeti.

288 Prvič, spomniti je treba, da je Komisija v izpodbijanem sklepu (točka 953 obrazložitve) določila tri kategorije za namene določitve stopnje teže, pri čemer se je oprla na naravo storjene kršitve (točke od 939 do 945 obrazložitve), združeni tržni delež (točka 946 obrazložitve) in geografski obseg kartela (točke od 947 do 949 obrazložitve):

- kategorijo 16 %, ki zadeva le družbo Fundia in je utemeljena s tem, da je to podjetje sodelovalo le pri „uskaljevanju“ v zvezi z družbo Addtek (točka 939 obrazložitve);
- kategorijo 18 %, pri čemer je ta stopnja utemeljena na podlagi dveh meril: sodelovanja le v klubu España in pozne seznanitve z vseevropsko razsežnostjo kartela; družba Socitrel je v tej kategoriji (točka 949 obrazložitve);
- kategorijo 19 %, v kateri so vsa druga podjetja, ki so bila udeležena v kartelu (točka 953 obrazložitve).

289 Ugotoviti je treba, da sta družbi Emesa in Tycsa dejavno sodelovali v klubu Zürich (prva od leta 1992 in druga od leta 1993) in klubu Evropa, medtem ko družba Socitrel ni sodelovala v nobenem izmed teh klubov, kar je Komisija upoštevala.

290 Razlika med stopnjama v kategorijah, v kateri spadata družbi Emesa in Tycsa na eni strani ter družba Socitrel na drugi strani, je res majhna, vendar je treba spomniti, da je lahko v skladu s točko 21 smernic iz leta 2006 upoštevani delež vrednosti prodaje določen v višini do 30 % vrednosti prodaje ter da v skladu s točko 23 teh smernic horizontalni sporazumi o določitvi cen, razdelitvi trga in omejitvi

proizvodnje, ki so na splošno tajni, štejejo zaradi svoje narave same med najtežje omejitve konkurence in jih je treba z vidika politike konkurence preganjati z visokimi globami. Posledično bo upoštevani delež prodaje pri takih kršitvah na splošno v zgornjem delu omenjenega razpona.

- 291 V obravnavani zadevi pa je treba ugotoviti, da je zaradi upoštevanja narave kršitve, omenjene v točki 939 obrazložitve izpodbijanega sklepa (razdelitev trga/določanje kvot, dodelitev kupcev in horizontalno določanje cen), stopnja teže, ki jo je Komisija uporabila za kategorijo, ki je storila kršitev, na spodnjem delu zgornjega dela razpona (od 15 do 30 %), zaradi česar je razlika med to kategorijo in drugo kategorijo, ki je storila kršitev, za katero so prav tako značilni horizontalni sporazumi o določanju cen, razdelitvi trga in omejitvi proizvodnje, majhna.
- 292 Poleg tega je treba ugotoviti tudi, da razlikovanje Komisije med kategorijo, v katero spadata med drugim družbi Emesa in Tycsa, na eni strani, in kategorijo, v katero spadajo družbe Socitrel, Fapricela in Proderac, na drugi strani, temelji na objektivnih dejavnikih.
- 293 Družba Socitrel se zato le na podlagi te majhne razlike med obema stopnjama teže, ki ju je upoštevala Komisija, ne more sklicevati na kršitev enakega obravnavanja.
- 294 Drugič, družba Socitrel trdi, da je bilo njeno sodelovanje omejeno na Iberski polotok.
- 295 Ugotoviti pa je treba, da je Komisija ta element ustrezno upoštevala, ko je v okviru vrednosti prodaje upoštevala le vrednost prodaje, ki jo je družba Socitrel realizirala na Iberskem polotoku (točka 949 obrazložitve izpodbijanega sklepa).
- 296 Tretjič, družba Socitrel trdi, da njena manjša vloga ni bila upoštevana. Trdi tudi, da je imela v kartelu le obrobno, in ne vodilno vlogo, drugače kot druga iberska podjetja, kot sta Tycsa in Emesa.
- 297 Spomniti je treba, da manjša vloga, ki naj bi jo podjetje imelo v kartelu, pomeni olajševalno okoliščino, ki se presoja ločeno od objektivne teže kršitve kot take.
- 298 Zato je treba zavrniti utemeljitev družbe Socitrel v zvezi s tem in v preostalem napotiti na utemeljitev, ki jo družba Socitrel v zvezi s tem posebej navaja v okviru šestega tožbenega razloga.
- 299 Četrto, glede trditev družbe Socitrel o tem, da je majhno podjetje, ki je del družinske skupine, je treba spomniti, da vrednost prodaje, ki jo je Komisija upoštevala v izpodbijanem sklepu za določitev osnovnega zneska globe (glej točko 20 zgoraj), temelji na prodaji JPN družbe Socitrel v letu 2001.
- 300 Zato se velikost družbe Socitrel na trgu, ob domnevi, da je majhna, odraža v znesku globe, ki ji je bila naložena, z upoštevanjem te vrednosti prodaje, lastne tej družbi.
- 301 Kar zadeva vpliv njene majhnosti in pripadnosti družinski skupini na njeno pravno in ekonomsko znanje, zaradi katerega po navedbah družbe Socitrel ni mogla oceniti natančnega obsega kršitve, pri kateri je sodelovala, je treba spomniti, da je družba Socitrel del skupine, ki jo sestavlja družba Companhia Previdente, ki ima 27 hčerinskih družb, dejavnih v različnih gospodarskih sektorjih (glej točki 129 in 130 tožbe).
- 302 Zato gre za raznoliko gospodarsko skupino z velikim obsegom, katere konsolidirani svetovni promet je leta 2009 znašal 125.904.527 EUR.
- 303 Zaradi upravljanja take strukture – ki so ga poleg tega, kar zadeva družbi Socitrel in Companhia Previdente, tako med letoma 1994 in 1998 kot med letoma 1998 in 2002 (glej dokument, ki ga je družba Socitrel Komisiji poslala 29. junija 2006, na straneh od 19.662 do 19.664 upravnega spisa)

zagotavljali skupni člani uprave, ki so se sami udeleževali sestankov kluba España – so trditve družbe Socitrel, da nobena izmed teh oseb ni vedela, da je udeležba v kartelu nezakonita in da se zaradi nje podjetju lahko naloži visoka globa, neverjetne.

- 304 Vsekakor je treba spomniti, da podjetja načelno sama nosijo tveganje morebitne napačne ocene pravnega stanja v skladu s splošno življenjsko modrostjo, da nevednost ne varuje pred kaznijo (sklepni predlogi generalne pravobranilke J. Kokott v zadevi Schenker & Co. in drugi, C-681/11, ZOdl., EU:C:2013:126, točka 57).
- 305 Poleg tega je treba ugotoviti, da se trditve družbe Socitrel prekrivajo z očitki, ki sta jih ta družba in njena matična družba navedli v zvezi z upoštevanjem skupnega prometa podjetja, ki ga sestavljajo družba Companhia Previdente in njene različne hčerinske družbe, za izračun zgornje meje 10 %, te trditve pa je treba zavrniti (glej točko 276 zgoraj).
- 306 Nazadnje, iz vseh teh preudarkov in obravnave prvega tožbenega razloga (glej točko 107 in naslednje zgoraj) izhaja, da izpodbijani sklep ni neobrazložen.
- 307 Kar zadeva trditve družbe Socitrel v zvezi s prejšnjo prakso odločanja Komisije, je treba spomniti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso praksa odločanja Komisije ne more biti pravni okvir za globe, naložene na področju konkurence (glej v tem smislu zgoraj v točki 147 navedeno sodbo Heineken Nederland in Heineken/Komisija, EU:C:2012:829, točka 108 in navedena sodna praksa), pri čemer ta trditev velja tako za določitev zneska posameznih glob kot za razlago smernic s strani Komisije (glej v tem smislu zgoraj v točki 200 navedeno sodbo Dansk Rørindustri in drugi/Komisija, EU:C:2005:408, točki 227 in 230), torej ne glede na to, ali gre za splošno raven glob ali metodologijo, uporabljeno za njihov izračun.
- 308 Poleg tega je treba navesti, da družba Socitrel ne navaja nobenega argumenta v podporo tem trditvam, ki jih popolnoma posredno navaja v točki 193 tožbe.
- 309 Enako velja za trditev, da je Komisija kršila načelo varstva zaupanja v pravo, ki je omenjena v naslovu tožbenega razloga, ne da bi bila v nadaljevanju pojasnjena.
- 310 Zato je treba peti tožbeni razlog v celoti zavrniti.

6. Šesti tožbeni razlog družbe Socitrel: kršitev načel sorazmernosti in enakega obravnavanja, ker manjša ali pasivna vloga, ki jo je imela tožeča stranka, ni bila upoštevana kot olajševalna okoliščina

Povzetek izpodbijanega sklepa

- 311 V točkah 985 in 986 obrazložitve izpodbijanega sklepa je navedeno:

„(985) Družbi Socitrel in Companhia Previdente [...] trdita, da je družba Socitrel sodelovala le v klubu España, katerega dejavnosti so bile manj pomembne kot dejavnosti drugih klubov, in da družba Socitrel ni bila ustanovna članica kluba España. Navajata tudi, da so se dejavnosti kartela v zvezi s portugalskim trgov začele brez družbe Socitrel, čeprav je bil to njen glavni trg. Poleg tega je družba Socitrel proizvajala le žico, in ne pramenov, ki naj bi bili glavni proizvod kartela, njeno ravnanje pa je vplivalo le na majhen del evropskega trga. Družbi SLM in ITC navajata tudi dejstvo, da v kartelu nista bili udeleženi od začetka.

(986) Komisija najprej ugotavlja, da je bila družba Socitrel redna udeleženka sestankov kluba España, saj se je od 7. aprila 1994 do datuma pregledov, ki jih je opravila Komisija, sistematično udeležila več kot 40 sestankov in prispevala k njim. V celoti je sodelovala pri sporazumih o kvotah in dodelitvi kupcev, določanju cen in izmenjavi občutljivih poslovnih informacij

z drugimi udeleženci kluba España, kot je opisano v [oddelku] 9.2.2. Njene vloge zato ni mogoče opredeliti niti kot ‚bistveno omejeno‘ v smislu smernic iz leta 2006 niti kot pasivno ali ‚sledi mojemu vodji‘ vlogo, tudi v smislu smernic iz leta 1998 ne. To, da se družba Socitrel ni redno udeleževala vseevropskih sestankov, ko je sodelovala v klubu España, ni pomembno, zlasti ob upoštevanju dejstva, da je družba Socitrel prodajala le v Španiji in na Portugalskem, to je na ozemlju, ki ga je pokrival klub España, in je bila torej v celoti udeležena v kartelu na ravni, ki je bila zanjo najbolj zanimiva. Vsekakor ni nobenega dokaza, da se je družba Socitrel izogibala izvajanju sporazumov, ki pomenijo kršitev, s tem da je na trgu ravnala konkurenčno. Nazadnje, to, da je ravnanje družbe Socitrel vplivalo le na omejen del evropskega trga (predvsem na Španijo in Portugalsko) in da je prodajala le žico, in to, da družbe Socitrel, SLM in ITC niso pristopile h kartelu na samem začetku, ampak šele več let pozneje, se je že upoštevalo pri izračunu osnovnega zneska globe (glej [oddelek] 19.1) in se zato ne more dodatno upoštevati za odobritev znižanja globe.“

Povzetek načel

312 Točka 29, tretja alineja, smernic iz leta 2006 določa:

„Osnovni znesek globe se lahko zmanjša, kadar Komisija ugotovi, da obstajajo olajševalne okoliščine, kot so:

— [...]

— kadar zadevno podjetje dokaže, da je njegova udeležba pri kršitvi bistveno omejena, ter posledično prikaže, da je bilo v obdobju, ko je bilo podjetje udeleženo pri sporazumih, ki pomenijo kršitev, njegovo ravnanje na trgu konkurenčno in se je podjetje tako dejansko izognilo izvajanju teh sporazumov; samo dejstvo, da je bilo podjetje udeleženo pri kršitvi za krajše obdobje od drugih podjetij, se ne bo štelo kot olajševalna okoliščina, saj se ta okoliščina upošteva že v osnovnem znesku.“

313 V skladu z ustaljeno sodno prakso je treba, kadar je kršitev storilo več podjetij, presoditi težo sodelovanja vsakega od njih (sodba z dne 16. decembra 1975, Suiker Unie in drugi/Komisija, od 40/73 do 48/73, 50/73, od 54/73 do 56/73, 111/73, 113/73 in 114/73, Recueil, EU:C:1975:174, točka 623, in zgoraj v točki 280 navedena sodba Komisija/Anic Partecipazioni, EU:C:1999:356, točka 150), da bi ugotovili, če v zvezi z njimi obstajajo obteževalne ali olajševalne okoliščine (sodba z dne 9. julija 2003, Cheil Jedang/Komisija, T-220/00, Recueil, EU:T:2003:193, točka 165).

314 Za ugotovitev, ali se mora podjetju priznati olajševalna okoliščina na podlagi dejanskega neizvajanja sporazumov, ki pomenijo kršitev, je treba preveriti, ali je podjetje navedlo trditve, s katerimi je mogoče dokazati, da se je podjetje v obdobju, ko je pristopilo h kršitvenim sporazumom, dejansko izognilo njihovem izvajanju s tem, da je na trgu ravnalo konkurenčno ali da je vsaj očitno in bistveno kršilo obveznosti za izvajanje tega omejevalnega sporazuma, tako da je motilo njegovo delovanje (sodba z dne 15. marca 2006, Daiichi Pharmaceutical/Komisija, T-26/02, ZOdl., EU:T:2006:75, točka 113).

315 Ko je bilo ugotovljeno, da je podjetje, ki je storilo kršitev, lahko upoštevalo tajne sporazume kartela pri določitvi svojega ravnanja na zadevnem trgu, nesodelovanje pri enem ali drugem izmed teh sporazumov, ob domnevi, da je dokazano, samo po sebi ne more zadostovati kot dokaz, ki se zahteva v sodni praksi, v skladu s katero morajo kršitelji za priznanje olajševalne okoliščine iz smernic iz leta 2006 dokazati, da so se obnašali konkurenčno ali da so vsaj očitno in bistveno kršili obveznosti za izvajanje tega omejevalnega sporazuma, tako da so motili njegovo delovanje. Dokaz le o nesodelovanju pri nekaterih izmed tajnih sporazumov kartela namreč sam po sebi ne more izključiti možnosti, da so drugi sporazumi škodili konkurenci na zadevnem trgu (sodba z dne 5. decembra 2013, Solvay Solexis/Komisija, C-449/11 P, EU:C:2013:802, točka 81).

- 316 Nadalje je treba opozoriti, da je v Smernicah o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 15(2) Uredbe št. 17 in členom 65(5) [PJ] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 1, str. 171) določeno, da „izključno pasivna ali ‚sledi mojemu vodji‘vloga pri kršitvi“ pomeni olajševalno okoliščino.
- 317 Seznam olajševalnih okoliščin iz točke 29 smernic iz leta 2006 pa med olajševalnimi okoliščinami, ki bi jih bilo mogoče upoštevati, take okoliščine ne omenja več.
- 318 Vseeno je bilo razsojeno, da glede na to, da seznam, naveden v točki 29 smernic iz leta 2006, ni izčrpen, izključno pasivne ali ‚sledi mojemu vodji‘ vloge pri kršitvi načeloma ni mogoče izključiti iz okoliščin, ki bi lahko pripeljale do znižanja osnovnega zneska globe (sodba z dne 25. oktobra 2011, Aragonesas Industrias y Energía/Komisija, T-348/08, ZOdl., EU:T:2011:621, točka 281).

Utemeljenost šestega tožbenega razloga

- 319 Družba Socitrel v bistvu trdi, da ji je Komisija nepravilno zavrnila priznanje olajševalnih okoliščin, ker ni zanikala dejstev, ki so ji bila očitana, ker je imela v klubu España zelo sekundarno vlogo v primerjavi z vlogo družb Tyrsa in Emesa, kar se je tudi pokazalo, ko Komisija v njenih prostorih ni opravila pregleda, ker je imela pasivno vlogo in ni sodelovala pri pripravi protikonkurenčnih sporazumov ter ker se ni udeležila več sestankov, na katerih so razpravljali o pomembnih vprašanjih. V bistvu dodaja, da bi morala Komisija dejstvo, da ni bila udeležena v vseh delih kartela, upoštevati pri presoji teže njene udeležbe v tem kartelu v skladu z načeloma osebne odgovornosti in individualizacije kazni.
- 320 Vendar te utemeljitve ni mogoče sprejeti.
- 321 V zvezi s pogoji, določenimi v smernicah iz leta 2006, je treba ugotoviti, da je družba Socitrel, kot pravilno poudarja Komisija, sodelovala pri določanju cen, razdelitvi kvot in izmenjavi občutljivih poslovnih informacij med celotnim trajanjem svojega sodelovanja v klubu España ter da ni predložila nobenega elementa, s katerim bi bilo mogoče dokazati, da se je izogibala izvajanju sporazuma, s tem ko je v tem obdobju na trgu ravnala konkurenčno.
- 322 Zato ne more zahtevati znižanja zneska globe na podlagi olajševalnih okoliščin iz točke 29 smernic iz leta 2006.
- 323 Kar zadeva „izključno pasivno ali ‚sledi mojemu vodji‘vlogo pri kršitvi“, je treba navesti, da se družba Socitrel ni udeležila vseh sestankov kluba España in se je z vseevropsko razsežnostjo kartela seznanila šele pozneje, to je leta 2001, kar je Komisija pravilno upoštevala pri določitvi stopnje teže kršitve (glej točko 288 in naslednje zgoraj). Nasprotno pa je treba ugotoviti, da tožeča stranka ni imela izključno pasivne ali ‚sledi mojemu vodji‘vloge v klubu España. V tem klubu je namreč dejavno sodelovala pri določanju cen, razdelitvi kvot in izmenjavi občutljivih poslovnih informacij, in to med celotnim trajanjem svojega sodelovanja, in čeprav se ni udeležila vseh sestankov, se je udeležila številnih.
- 324 Zato Komisija ni kršila načel enakega obravnavanja in osebne odgovornosti niti načela individualizacije kazni, znesek globe pa ni nesorazmeren glede na dejansko sodelovanje družbe Socitrel v klubu España.
- 325 Šesti tožbeni razlog je zato treba v celoti zavrnilo.

7. Sedmi tožbeni razlog družbe Socitrel: kršitev načel sorazmernosti in enakega obravnavanja, ker Komisija dejanskega sodelovanja tožeče stranke ni upoštevala kot olajševalno okoliščino

Povzetek izpodbijanega sklepa

326 V točkah od 1006 do 1009 obrazložitve izpodbijanega sklepa je navedeno:

„(1006) [...] družba Socitrel se [sklicuje] na dejstvo, da [je] takoj in natančno odgovoril[a] na zahteve Komisije po informacijah.

(1007) Komisija je v obravnavani zadevi ocenila, ali je v skladu s sodno prakso znižanje globe utemeljeno glede na to, ali je sodelovanje z enim od zadevnih podjetij Komisiji omogočilo, da je lažje ugotovila kršitev. Kot običajno velja za kartele, je bila ta ocena v resnici opravljena na podlagi obvestila o prizanesljivosti (glej [oddelek] 19.4 spodaj). Komisija v tem okviru ugotavlja, da družbe Austria Draht, Trame, Socitrel, Fapricela, Proderac, družbe Ovako, Itas in CB niso uradno zaprosile za prizanesljivost in niso poslale informacij, ki bi imele znatno dodatno vrednost.

(1008) Komisija ob upoštevanju trditev strank ter omejenega pomena in vrednosti njihovega sodelovanja meni, da ni drugih okoliščin, ki bi privedle do znižanja globe zunaj okvira obvestila o prizanesljivosti, ki bi v primeru tajnega kartela vsekakor lahko bilo le izjemno. Takojšen in natančen odgovor na zahtevo Komisije po informacijah sam po sebi ni olajševalna okoliščina, ker so bile stranke dolžne odgovoriti na ta vprašanja v določenem roku.

(1009) Neizpodbijanje dejstev samo po sebi ni dovolj za utemeljitev znižanja globe na podlagi [točke] 29 smernic o načinu določanja glob iz leta 2006, zlasti kadar so dejstva ugotovljena na podlagi številnih dokazov. Komisija v zvezi s tem na splošno ugotavlja, da je njena prejšnja praksa ne zavezuje več in da je bilo znižanje zaradi neizpodbijanja dejstev, ki je bilo predvideno v obvestilu o prizanesljivosti iz leta 1996, pozneje opuščeno. Zgolj neizpodbijanje, razen v izjemnih primerih, ne olajša dela Komisije, ker je Sodišče določilo, da bo morala Komisija tudi v tem primeru dokazati ta dejstva in da lahko podjetje vse elemente, ki se mu zdijo primerni za njegovo obrambo, svobodno predstavi v primernem trenutku in zlasti med postopkom pred Splošnim sodiščem. Nasprotno je res le, kadar zadevno podjetje prizna dejstva. Ker veljavno obvestilo o prizanesljivosti, in sicer obvestilo iz leta 2002, ne določa znižanja zgolj zaradi priznanja dejstev (niti *a fortiori* zaradi neizpodbijanja teh dejstev), ni nastalo nobeno legitimno pričakovanje v zvezi z odobritvijo znižanja na tej podlagi. Ker nekatere stranke priznajo nekatera dejstva, to ni olajšalo dela Komisije, ker je razpolagala z zadostnim sklopom dokazov, da je dokazala zadevna dejstva. Zato ni mogoče odobriti nobenega znižanja globe na podlagi neizpodbijanja dejstev.“

Povzetek načel

327 Točka 29, četrta alineja, smernic iz leta 2006 določa:

„Osnovni znesek globe se lahko zmanjša, kadar Komisija ugotovi, da obstajajo olajševalne okoliščine, kot so:

— [...]

— kadar zadevno podjetje dejansko sodeluje s Komisijo, in sicer v obsegu, ki presega področje uporabe obvestila o prizanesljivosti in pravne obveznosti podjetja glede sodelovanja.“

Utemeljenost sedmega tožbenega razloga

- 328 Družba Socitrel v bistvu trdi, da ji je Komisija nepravilno zavrnila znižanje zneska globe na podlagi njenega sodelovanja.
- 329 Da bi družba Socitrel vseeno lahko zahtevala uporabo določb točke 29, četrta alineja, smernic iz leta 2006, mora dokazati, da je bilo njeno sodelovanje, ki je preseglo njeno zakonsko obveznost sodelovanja, ni pa ji dalo pravice do znižanja globe na podlagi obvestila o prizanesljivosti, objektivno koristno za Komisijo, ker se je ta v končnem sklepu lahko oprla na dokaze, ki ji jih je predložila v okviru svojega sodelovanja in brez katerih Komisija ne bi mogla v celoti ali delno sankcionirati zadevne kršitve.
- 330 V obravnavani zadevi pa je treba ugotoviti, da to ni tako. Prvič, družba Socitrel ni izpodbijala dejstev in je pravočasno odgovorila na zahteve po informacijah, ki jih je prejela, kar ni preseglo njene zakonske obveznosti sodelovanja; drugič, ni uspela dokazati, da se je lahko Komisija v končnem sklepu oprla na dokaze, ki ji jih je predložila v okviru svojega sodelovanja in brez katerih Komisija ne bi mogla v celoti ali delno sankcionirati zadevne kršitve.
- 331 Zato je treba sedmi tožbeni razlog zavrniti.

8. Prvi dodatni tožbeni razlog, ki sta ga družbi Socitrel in Companhia Previdente navedli v okviru druge prilagoditve svojih tožbenih razlogov in predlogov: kar zadeva družbo Socitrel, kršitev načel enakega obravnavanja, sorazmernosti in varstva zaupanja v pravo ter neobstoj obrazložitve ter, kar zadeva družbo Companhia Previdente, kršitev načel enakega obravnavanja, sorazmernosti in varstva zaupanja v pravo, ker družbi Socitrel in Companhia Previdente nista bili obravnavani enako kot družbi Arcelor in SLM, katerima je bil znesek globe znižan, medtem ko tožečima strankama ni bil

Povzetek izpodbijanega sklepa

- 332 V točki 1072a obrazložitve izpodbijanega sklepa, vneseni z drugim sklepom o spremembi, je navedeno:
- „(1072a) Zgornja meja 10 % iz člena 23(2) [Uredbe št. 1/2003] je izračunana na podlagi skupnega prometa vseh subjektov, ki sestavljajo podjetje. Zgornja meja 10 % ne temelji na posameznem prometu pravnih subjektov, ki so znotraj podjetja solidarno odgovorni za kršitev. Vendar bo Komisija v tem posebnem primeru uporabila svojo diskrecijsko pravico za določitev deležev glob, za plačilo katerih hčerinske družbe družbe ArcelorMittal niso solidarno odgovorne skupaj z družbo ArcelorMittal SA, in globe, za plačilo katere je družba SLM edina odgovorna na ravni, ki ne presega 10 % njihovega prometa v letu pred sprejetjem sklepa. Zato je treba najvišji znesek globe, za plačilo katerega sta družbi ArcelorMittal Wire France SA in ArcelorMittal Fontaine SA solidarno odgovorni za obdobje pred 1. julijem 1999, določiti na 10 % skupnega konsolidiranega prometa družbe ArcelorMittal Wire France SA za leto, ki se je končalo 31. decembra 2009. Od tega skupnega zneska je treba najvišji znesek globe, za plačilo katerega je družba Arcelor Mittal Verderio Srl solidarno odgovorna skupaj z družbama ArcelorMittal Wire France SA in ArcelorMittal Fontaine SA, določiti na 10 % njenega prometa za leto, ki se je končalo 31. decembra 2009. Najvišji znesek globe, za plačilo katerega je družba SLM edina odgovorna, je treba določiti na 10 % njenega prometa za leto, ki se je končalo 31. decembra 2009.“
- 333 V točki 1072b obrazložitve izpodbijanega sklepa sta določena upoštevani skupni promet in znesek, ki ustreza zgornji meji 10 % za vsako izmed družb, ki jih zadeva ta drugi sklep o spremembi.

Trditve strank

- 334 Kot poudarja Komisija, je treba ugotoviti, da družbi Socitrel in Companhia Previdente nista v položaju, ki je primerljiv s položajem družbe ArcelorMittal in njenih hčerinskih družb na eni strani ter s položajem družb Ori Martin in SLM na drugi strani.
- 335 Ti matični družbi sta namreč skupaj s hčerinskimi družbami sestavljali podjetje v enem delu obdobja kršitve in sta se šteli za solidarno odgovorni skupaj s hčerinskimi družbami za obdobje, ko so skupaj sestavljale podjetje, kar se je pokazalo v različnem izračunu zgornje meje 10 % (glej v tem smislu sodbo z dne 4. septembra 2014, YKK in drugi/Komisija, C-408/12 P, ZOdl., EU:C:2014:2153, točka 55 in naslednje).
- 336 To ne velja za družbo Companhia Previdente, kar zadeva družbe Emesa, Galycas in ITC, ki jih je pridobila po kršitvi in v zvezi s katerimi se ni štela za solidarno odgovorno za njihovo kršitveno ravnanje.
- 337 Očitek v zvezi s kršitvijo načela enakega obravnavanja je treba zato zavrni.
- 338 Iz tega sledi, da je treba zavrni tudi očitek, ki se nanaša na kršitev načela sorazmernosti, ker je globa, naložena tožečima strankama, nesorazmerna, ker družbama Socitrel in Companhia Previdente ni bilo odobreno podobno znižanje kot družbama ArcelorMittal in Ori Martin.
- 339 Poleg tega ni Komisija dala tožečima strankama nobenega natančnega zagotovila, ki bi pri njiju lahko vzbudilo utemeljeno upanje, da jima bo znesek globe znižan iz podobnih razlogov, kot so privedli do takega znižanja v korist družb ArcelorMittal in Ori Martin.
- 340 Nazadnje je treba zavrni očitek v zvezi z neobstojem obrazložitve, saj so v točkah 4, 5 in od 9 do 13 obrazložitve drugega sklepa o spremembi jasno pojasnjeni razlogi, iz katerih je Komisija spremenila svoj sklep.
- 341 Prvi dodatni tožbeni razlog, ki sta ga navedli tožeči stranki, je zato treba zavrni.

9. Drugi dodatni tožbeni razlog družb Socitrel in Companhia Previdente: kršitev načel dolžnosti skrbnega ravnanja, lojalnosti, dobre vere in pravne varnosti, ker je Komisija leta 2011 znova spremenila prvotni sklep

- 342 Družbi Socitrel in Companhia Previdente v bistvu trdita, da je Komisija kršila načela dolžnosti skrbnega ravnanja, lojalnosti, dobre vere in pravne varnosti, ker je leta 2011 drugič spremenila prvotni sklep zaradi pomanjkljive obrazložitve, ki bi lahko škodila njuni pravici do obrambe, zaradi česar naj bi bili tožeči stranki v stalni negotovosti.
- 343 Vendar je treba ugotoviti, da se ta drugi dodatni tožbeni razlog prekriva s trditvami, ki jih je družba Socitrel navedla v utemeljitev tretjega tožbenega razloga, ki ga je treba zavrni iz razlogov, predstavljenih v točkah od 184 do 189 zgoraj.
- 344 V teh okoliščinah je treba iz istih razlogov zavrni drugi dodatni tožbeni razlog, ki sta ga družbi Socitrel in Companhia Previdente navedli v okviru druge prilagoditve svojih tožbenih razlogov.
- 345 Iz vseh predhodnih ugotovitev je razvidno, da ni mogoče sprejeti nobenega od tožbenih razlogov, ki jih navajata tožeči stranki. Ničnostni tožbi, ki sta ju vložili, je treba zato zavrni v celoti, ne da bi bilo treba v okoliščinah obravnavane zadeve poleg tega na podlagi neomejene sodne pristojnosti spremeniti globo, ki jima je bila naložena.

Stroški

³⁴⁶ V skladu s členom 134(1) Poslovnika se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki. Ker tožeči stranki nista uspeli, se jima v skladu s predlogi Komisije naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je

SPLOŠNO SODIŠČE (šesti senat)

razsodilo:

- 1. Zadevi T-413/10 in T-414/10 se združita za izdajo sodbe.**
- 2. Tožbi se zavrneta.**
- 3. Družbi Socitrel – Sociedade Industrial de Trefilaria, SA in Companhia Previdente – Sociedade de Controle de Participações Financeiras, SA poleg svojih stroškov nosita stroške, ki jih je priglasila Evropska komisija, vključno s stroški postopka za izdajo začasne odredbe.**

Frimodt Nielsen

Dehousse

Collins

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourggu, 15. julija 2015.

Podpisi